

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina ~~redna~~ mesečno Lir 18.—
za izposojništvo pa Lir 22.80.

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi ne vratajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Lizbona, 26. okt. S Gibraltarski škof ki se je mimogrede mudil v Lizboni, je opisl nekaterim novinarjem svoje vtise izza trimesečnega bivanja na otoku Malti. Škof je izjavil, da so vasi in kraji na otoku, ki niso važni za vojno, neposkodovani, medtem ko so v La Valletti vojaški objekti skoraj vsi popolnoma uničeni. Izjavil je nadalje, da so omejitve v prehrani znatne in da prebivalstvo dejansko živi pod zemljo. Škof je povedal, da je Churchill pristal v Gibraltarju na svojem potovanju v Moskvo, ko pa ni našel na letališču nobenega avtomobila, so ga morali odpeljati v mesto v tovornem avtomobilu za prevažanje kaznjenecov. Churchill je najprej protestiral, potem pa se je moral prilagoditi in je tako prišel v mesto v jetniškem avtomobilu.

Boji na Ladoškem jezeru

letal. V borbi s sovjetskimi topničarka-
sta bili hudo poškodovani dve sovraž-
nici.

Helsinki, 26. okt. s. Predsednik republike Risto Ryti je govoril ob priliki tedna druzbe in doma. Poudaril je predvsem, da na nekem ni bilo nikoli najmanjšega znaka fetizma. V l. 1941 kakor v l. 1939 Finska ni imela druge izbire kakor boriti se proti soviji, ki je grozila, da vsili Finski isto

tega upornikega oktobra, od kar so bile za vedno pomeneke sekte in zakotniki, ki so predstavljali v Italiji najrazličnejše ideje in smeri. V dveh desetletjih napravljena pot je bila ogromna. Fasistična država je dosegla svoje cilje. Odprla je ožorja, po katerih so nekdanj zamen hrepelili italijanski delavci, ki so morali sprejemati gretnak kruh tužnje, zdaj pa je najvažnejša etapa Revolucije vojna, življenjska etapa, najvišja preljučna za naš narod. Za ta cilj narod ne šteti truda in naporov z zavestno odločnostjo in neupogljivo vero, z isto zavestno odločnostjo, z isto vero, ki jo je milanski narod pokazal večeraj od sovražnem letalskem napadu. Zamen misli: sovražnik, da bo lahko uničil moralno moč naših ljudi. Narod kaže v vsaki okolosti

»Želel sem dobiti stik z vašo legionariko dušo in dušo skvadristov, kajti vme, da govorim mčžem revolucije, ki so vneti in drzni v Ducejevem imenu kakor pred 20 leti in čutim vaše duševne utripe kakor tedaj, preizkušene v hudih preizkušnjah. Duce ve, da lahko računa na vaše srca kakor na vaše puške. 20 let je že nekaj v življenju človeka, toda nič se ni spremenilo v vas. Nič se ni spremenilo v dušah legionarjev in kar je vredno, je to, da v določenem trenutku, ko se pomakne kazalec na zgodovinski uri, vsak Fašist maršira proti ciljem, ki jih določi Duce. Ura, ki jo preživljamo, je svečana in odločilna. Smo v fašistični vojni in na nas so obrnjeni pogledi vsega sveta. Naša navada je, da se borimo z dejstvi in ne z besedami in vojna, v kateri se mi borimo, ne dovoljuje nikomur, da bi bil le gledalec. Vsi smo udeležujoči in borci in kot taki v hudi bitki z gotovostjo v zmago, ki jo hoče Duce. Ko se bodo vsi oblaki razpodili in jih bo pozlatilo solnce zmage, bo še olmevalo v naših srcih ime ki je bilo vedno in bo ostalo krik strasti in zvestobe: Duce, Duce, Duce!

Proslave v inozemstvu

Rim, 25. okt. s. Švicarski poslanik v Londonu je 22. oktobra prejel noto angleškega ministra za zunanje zadeve, v kateri se pripisuje navadni zmoti v letenju kršitev švicarskega neba, ki se je pripetila v noči od 19. na 20. september. Angleška nota je gođala k temu opravičilu, ki je vedno isto, običajne izraze obžalovanja, katerih si je švicarska vlada nabrala že veliko zbirk. Švicarski poslanik v Londonu je bil poboščen, da izroči angleški vladi nov protest, ki označuje švicarski tisk za »bolj krepkega« zaradi »novih zmot v letenju«, ki so jih zagrešila številna letala angleškega letalstva v noči 22., 23. in 24. oktobra, ko so šla bombardirat mesta v severni Italiji. Angleška vlada bo vztrajala pri obžalovanja vredni navadi zmot angleških pilotov, pozabljajoč, da je prav razlog za te zmot v prihranku 350 km topti. Kadar gre Angliji za lasten interes, poudari mirno pravice drugih. Angleško hinavstvo ne dopušča priznanja lastnih nasilstev. V vseh primerih se poslužuje pocvare, čeprav so vedno ista opravičila že smešna.

Tuja letala nad Švedsko

raznih krajih na Svedskem, ker so ozemlje preletela tuja letala. Nastopilo je protiletalsko topništvo.

Proslava 20-letnice Pohoda na Rim v Ljubljani

Ljubljana je praznovala svojo drugo obletnico pohoda na Rim — Obletnica je za Italijane tudi 20-letnica

Ljubljana, 25. oktobra. Zjutraj je bila odkrita na sedežu Zveze Lorbeneh Fašijev z dostojno svečanostjo spominska plošča, ki spominja na žrtvovanje sedmih padlih po komunistični roki na tej zemlji, ki je malo časa sem italijanska. Sledila je služba božja na prostem, ki se je zaključila z molitvijo za Kralja-Cesarja.

Navzoči so bili Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino Eksk. Grazioli, Eksk. Robotti, poveljnik XI. armadnega zbora, župan general Rupnik, general Montagna, vodja nemškega konzulata Liesenberg s predstavnikami narodno-socialistične stranke Grubitsom, Hengererjem in Rauscherjem, načelnik konzul Neodvisne Države Hrvatske in drugi; predstavniki oblasti. Poročilo je bil oddelek Oboroženih fašistov. Zvezni tajnik je po odkritju spominske plošče velel poklonitev padlim fašističnim tovarišem. Visoki komisar je zatem položil lovorjev venec.

Takoj nato se je podal Zvezni tajnik v spremstvu dveh članov fašist, direktorja na sedež poveljstva Armadnega zbora, da sporoči pozdrav Črnih sraj Ljubljanske pokrajine vrlim bojevnikom, ki se na tej zemlji borijo proti komunističnemu sovražniku. Sprejel ga je šef generalnega štaba polkovnik Gallo z drugimi častniki, prideljenimi poveljstvu.

Po govoru Zveznega tajnika, ki je prebral poslanico v imenu Črnih sraj operativnim četam, je izrekel Eksk. Robotti besede občutenega občudovanja za skupnost duha in moči, ki navdaja na tej zemlji italijansko vojsko z Mussolinijevimi Črnimi srajami.

Spomnil se je tudi duha vrlih bojevnikov, ki ponosno prinašajo vsak dan vse žrtve za italijansko zavestjo in ki z roko podobni Kralja Cesarja ter Duceja kakor k simboloma najvišjega domovinskega idealizma.

Zatem se je podal Zvezni tajnik v spremstvu članov Zveznega direktorja na pokopališče, kjer je položil venec na čast padlim v sedanji vojni. Vojaške časti je izkazal oddelek Oboroženih fašistov.

Ob 10. uri je izročil Visoki komisar v telovadnici Gilla-a v navzočnosti predstavnikov oblasti mladim organiziranim ustanovne nagrade društva »Dante Alighieri« za mlade Slovence, ki so bili najboljši klasificirani v tečajih italijanskega jezika.

Ob tej priliki je naslovil Eksk. Grazioli na mlade organizirane besede priznanja za njihovo dobro voljo glede učenja italijanske ter jim je predložil, da je dejstvo, da so spontano in kot prvi pristopili k organizaciji Gilla-a znak posebne časti, saj se bodo lahko sklicevali v bodočih letih na to svojo prednost. Z manifestacijo entuziasma so bile sprejete besede Visokega komisarja, ki je v spremstvu drugih odličnikov zapustil dvorano, dočim je mladina vzklíkala Duceju. V isti dvorani Gilla-a je zatem tovariš Izzi od Zveznega poveljstva proslavljal za organizirance 20. obletnice fašistične revolucije.

Ob 11. uri je bila v gledališču Dopolavora Oboroženih sil službena proslava zgodovinske 20-letnice, ki so ji prisostvovali vsi predstavniki oblasti.

Zvezni tajnik je naslovil na navzoče fašiste besede zvestobe in ponosa, da se lahko proslavlja 20-letnica Revolucije v tej zemlji, ki je bila po italijanskem orožju odresena novemu življenju. Poudarjal je razen tega, da je znak posebnega ponosa od strani tistih, ki so v službi imperialne fašistične domovine, če uživajo prednost živeti v pokrajini, kjer se vrši borba proti najostrejšemu sovražniku fašizma.

»Ob zori tretjega desetletja prisegajo ljubljanski fašisti — tako je zatrjeval Zvezni tajnik —, da bodo vedno bolj zvesti Revoluciji ter da se bodo z zgledom pokazali vredne privilegija, ki jim ga je naklonil Duce.«

Tovariš Umberto Cungi je zatem na povabilo Zveznega tajnika izrekel navzočim besede zvestobe ter jasno prikazal revolucionarno kontinuiteto fašizma, ki vznikla na tej zemlji v Mussolinijevi imperialni koncepciji.

Ne zmenimo se za sovražnike, četudi se nazivajo Anglija, Rusija ali Amerika, tem manj se za pojav partizanstva, ki bo odločilno zatrt po simbolih liktorske vzpostavne romanske civilizacije. Pogledi privilegiranih Italijanov, ki se borijo na tej zemlji, morajo biti uprli k ciljem, ki jih je napovedal Duce z opozorilom na spomin na najčistejšo žrtve padlih, ki so se s plemenitim žrtvovanjem svoje krvi izkazali vredne, da sodelujejo pri dosegu zmagovitega smotra višje socialne pravičnosti.

Proslava se je zaključila z manifestacijami toplega entuziasma ter vzklíkanja Duceju, medtem ko je Visoki komisar velel pozdrav Veličanstvu Kralju-Cesarju ter Duceju. Zatem je vzklíknil »lallala« zmagovitim, junaškim bojevnikom Osi.

Popoldne so se Zvezni tajnik in člani Direktorja Zveze napotili, da posetijo odrede v njihovih bivališčih, da jim izroče pozdrave in darove Stranke ob priliki Dvajsetletnice. Povsod so bili voditelji sprejeti z navdušenjem od vrljih vojakov, ki so izražali še enkrat Stranki navdušeno zahvalo ter vzklíkali gotovosti končne zmage našega orožja.

Ves dan so se skvadristi, bojevniki in fašisti menjavali v straži pri spominski plošči padlim, ki je bila zjutraj odkrita na sedežu Zveze fašistov.

Poljedelci Duceju

Rim, 25. okt. s. Predsednik fašistične konfederacije poljedelskih delavcev je poslal Duceju naslednje pismo:

Izvršila skupščina fašistične konfederacije poljedelskih delavcev, ki se je zbrala ob prvi 20letnici režima, je priključila v spomin ustanovitve v narodnem poljedelstvu. Z globokim in upravičenim ponosom je skupščina lahko ugotovila, da so bili z vašim delovanjem doseženi cilji kakor v nobeni drugi dobi v naši državi. Vi, Duce, ste zopet pridobili za obdelavo z odstranitvijo močvirja milijone hektarjev zemlje, ste ustanovili mesta, kjer danes polje življenje množi, ste dvignili proizvodnjo moč polj, kjer stoji sedaj hiše kolonov, prej pa so to bili puščavski predeli. Izvedli ste zakonodajo, ki je postavila poljedelsko delo na nove osnove in ga obkrožila s čudovitimi pomočnimi in skrbstvenimi ustanovami. Ustvarili ste s korporativno ureditvijo in potem z gospodarskimi ustanovami in obdelovalnimi načrti družbeno zavest, kakršne nikoli ni bilo v poljedelstvu. To je stvarnost. Uspelo vam je nadalje odstraniti nasprotje med mestom in deželo, ki oba v zavesti dolžnosti in pravic tekmujeva v krepitvi sedanjosti in bodočnosti države. O novem duhu, ki prevreva poljedelstvo, so pričali zvestobe in zalota, s katerim kmetje Italije, ki tvorijo največji kontingent vojakov v vojni, njihove borbe na vseh frontah. Obujajoč spomine na pretekla leta, ne da bi ostali na doseženih postojankah, temveč, da bi nadaljevali pohod proti ciljem, ki ste jih označili. Vam zagotavlja, Duce, skupščina poljedelskih delavcev kot tolače čustva petih milijonov poljedelcev, da ne bo po Vašem povelju ničesar opuščenega, da bo v novi poljedelski sezoni, ki črpa iz proslav prve 20letnice revolucije Črnih sraj izpodbudo, vsaka ped zemlje obdelana in da bo poljedelsko delo v največji in človeški meri prispevalo k zmagi.

»Prima linea«

Izšla je 6. številka glasila Fašistične Zveze za Ljubljansko pokrajino in ima že pol slavnosten značaj zaradi bližnje proslave fašistične dvajsetletnice. Za slavnost pohoda na Rim izide »Prima linea« v posebno svečani obliki in z vsebino, posvečeno velikemu prazniku. Poleg uvodnika o prvi obletnici ustanovitve borbenih fašijev pri nas vsebuje prva stran članek o »Fašizmu in svobodi«. Med nadaljnjim peštrm črtvom je vsekar zanimiva razprava o italijanski Ljubljani v preteklih vekih. Imena Zola, Codelli, Valvasor razložijo govor o deležu, ki so ga sinovi Italije doprinesli h kulturnemu razvoju naše dežele.

Praznovanje obletnice Pohoda na Rim v Ljubljani

Obletnica pohoda na Rim, v sredo 28. t. m. se bo praznovala s tem, da se na javnih poslopih izvešijo zastave. Osebe uradov bo opravljalo svojo službo po normalnem delovnem času.

Kulturno in socialno razbojništvo komunistov

Požgali so staroslavni grad v Kostanjevici in pahmili v nesrečo veliko število revnih ljudi

Ze pred tedni se je izvedelo za novo razbojništvo, ki so ga zagrešili komunistični partizani. Uničili so staroslavni kostanjeviški grad, eno največjih znamenitosti Ljubljanske pokrajine. O tem nam poroča prijatelj našega lista iz Novega mesta:

Prošli terek sem moral službeno v Kostanjevico na Krki in ne morem vam povedati, kako sem bil razočaran, užaločen in užaljen, ko sem videl, da staroslavni grad, eno največjih znamenitosti Ljubljanske pokrajine. O tem nam poroča prijatelj našega lista iz Novega mesta:

Prošli terek sem moral službeno v Kostanjevico na Krki in ne morem vam povedati, kako sem bil razočaran, užaločen in užaljen, ko sem videl, da staroslavni grad, eno največjih znamenitosti Ljubljanske pokrajine. O tem nam poroča prijatelj našega lista iz Novega mesta:

Zdaj ni več te prelepe stavbe, o kateri je šele pred par tedni pisalo tudi »Jutro«. Iz dobro ohranjenega gradu in cerkve je nastala obupna razvalina, ki očita još štrli v zrak kot dokaz nepojmljive komunistične podivjanosti in nekulturnosti. Do požara je bivalo v gradu nad 30 dužin, deloma uradniških, deloma zadnje čase priseljenih; tu je poslovalo sodišče, razen tega je imela v gradu sedež župniška uprava, obsežne kleti pa je zasedla Vinarska zadruga. Vse te ustanove in vsi ti ljudje so sedaj brez strehe ter se morajo potikati pri prijateljih, znanih in sorodnikih kot nesrečni brezdomci. Ko sem izpraševal, kaj in kako se je zgodilo, so mi ljudje, še vedno polni ogorčenja, pripovedovali:

nese narodom, razen zmage in osvoboditve, tudi spravi miru.

Na pragu dvajsetletnice Revolucije se morajo vsi Italijani dobro zavedati teh temeljnih čimteljev sodobne zgodovine. Te vodilne niti dokazujejo namreč neizbežno usodnost svetovnega konflikta, kategorično potrebo italijanskega posega vanj, plemenitost naše zadeve, častno mesto, ki ga v borbi zastopamo, in velike zgodovinske naslove, ki krane naše zastave.

Gospodarstvo

Prepoved proizvodnje in prodaje usnjenih izdelkov

Glede na potrebo, da se zagotovi spoštovanje določb naredb Visokega komisarja z dne 3. aprila 1942-XX št. 62 o prepovedi uporabe usnja pri izdelovanju kovčgov, torbic, kočij, tapeciranja, opreme in sploh izdelkov iz kože na splošno, odreja visoki komisarjat naslednje:

Prodaja premetov, ki spadajo v skupino kovčgov, torbic in tapeciranja, ki so v celoti ali deloma izdelani iz kože, je potrošnikom dovoljena le do 31. decembra 1942-XX.

Upoštevaajo, da ostanejo še nalalje v veljavi določbe o prepovedi uporabe usnja pri izdelovanju kovčgov, torbic, kočij, tapeciranja in izdelkov iz usnja na splošno, kakor tudi ostale določbe v omenjeni naredbi, je od 1. januarja 1943 dalje prepovedana prodaja naslednjih predmetov, izdelanih iz usnja: kovčgov, pokrival, map, potnih torbic, damskih torb in torbic, listnic, naslanjačev, stolov, blazin in drugih predmetov opreme. Zaloge navedenih predmetov, ki ne bodo prodane do 31. decembra, bodo morale industrijske in trgovske tvrdice shraniti. Visoki komisarjat pa bo kasneje izdal odredbo o njih uporabi. Glede uporabe usnja, ki ni primerno za drugačno uporabo ter uporabe usnja, ki ni primerno za izdelavo čevljev in za proizvodnjo predmetov iz usnja, namenjenih za izvoz, si Visoki komisarjat pridržuje pravico, da odredi prepuščanje morebitnih zalog takih kož interesirancem.

Pokrajinski korporacijski svet in druge oblasti in ustanove, ki prejmejo to okrožnico, se vabijo, da poskrbe za spoštovanje navedenih odredb.

Opozorilo zaradi krompirja

Prehranjevalni zavod opozarja vse one stranke, ki so dvignile dovolilnice za prevoz krompirja po 15. septembru, da bi morale primesti karte za krompir na Prevod že do 3. t. m. Opozarjamo stranke, da bo oblast njihove zaloge krompirja zaplenila, kršitelje pa kaznovala po čl. 6 naredb Visokega komisarjata št. 166 z dne 29. avgusta 1942-XX, če bodo še nadalje odlašali in kolikor ne bodo odšli odrezkov do 31. oktobra t. l.

Obenem pozivamo vse one, ki so si nabavili krompir brez dovolilnice za prevoz ali kakor koli brez vednosti Prehranjevalnega zavoda, da takoj prinesejo svoje karte za krompir, da jim odtegnemo ustrežajoče število odrezkov. Ker so pridelovalci, ki so dobavili krompir posameznim strankam, prijavili Prehranjevalnemu zavodu poleg količin, ki so jih prodali, tudi naslove teh strank, so Prehranjevalnemu zavodu znani mnogi naslovi onih, ki še vedno niso prijavili kupljenega krompirja. Krompir je — kot rečeno — treba prijaviti najpozneje do 26. t. m., sicer se bo proti kršiteljem zgoraj navedene nardbe kazensko postopalo.

Gospodarske vesti

— Pred izdajo novih oblačilnih izkaznic. Poročali smo že, da bomo s 1. novembrom dobili nove oblačilne izkaznice, ker sedanje potečejo z 31. oktobrom. Kakor smo že navedli, bomo imeli v bodoče le dve vrsti izkaznic, in sicer za otroke do 4. leta in za starejše osebe, medtem ko imamo sedaj pet vrst izkaznic (za otroke, za dečke, za deklice, za odrasle moške in za odrasle ženske). Tudi nova oblačilna izkaznica za odrasle bo imela 120 točk in bo veljala od 1. novembra t. l. do 31. decembra prihodnjega leta. Pretekli teden se je v Rimu sestala korporacija za oblačilno stroko, da končno prouči spremembe, ki se bodo letos uvedle ob razdelitvi novih izkaznic. Predsedoval je nacionalni svetnik Parolari, navzoči pa so bili tudi predstavniki državnih oblasti in predstavniki sindikalnih organizacij ter prizadetih gospodarskih ustanov. Uvedba samo dveh vrst izkaznic bo olajšala poslovanje in bo v okviru rodbin omogočila kombiniranje s točkami. Pri novem določanju števila točk za tkanine bo merodajna predvsem teža, ker je to najbolj v skladu z nameni racioniranja. Izjema bo veljala samo za tkanine za delovne obleke, kjer bo določeno najmanjše število točk in se teža ne bo upoštevala. Bolj smoteno bo tudi določeno število točk za konfekcionirane obleke v razmerju z uporabljeno tkanino. Nadalje bodo točne določbe glede velikosti otroških oblek, oblek za deklice in dečke, da ne bo sporov med prodajalci in odjemalci. Večje spremembe bodo tudi v seznamu točk za obutev glede na potrebno prilagoditev predpisom za proizvodnjo in prodajo tipizirane obutev. V celoti je bilo ugotovljeno, da se je lanski način racioniranja obnesel in da so bili disciplinirani tako proizvajalci, razdeljevalci, kakor tudi potrošniki.

— Iz italijanskega gospodarstva. Upravni odbor italijanske velebanke Credito Italiano v Genovi (z glavnico 500 milijonov lir) bo na bližnjem izrednem obnem zboru delničarjev predlagal pripojitev družbe Società Immobiliare e per Gestioni in Milano (glavnica 23 milijonov lir), in sicer na podlagi fuzije. — Italijanska železarna družba Società Italiana Acciaierie Cornigliano (SIAC), ki ima glavnico 500 milijonov lir, bo prevzela dve drugi družbi, in sicer S. A. Stabilimenti Silvestro Nasturzio in Genovi (glavnica 25 milijonov lir) in družbo Ferriere Fratelli Sanguineti.

— Nove elektrarne v Rimu. Iz Rima poročajo: Na praznik 28. oktobra bodo v bližini Rima stavili v pogon novo veliko hidrocentralo, ki bo dajala letnih 49 milijonov kilovatnih ur električnega toka. Nova centrala je najmoderneje urejena. Zgrajena je pod zemljo, da lahko bolje izkoristi vodni padec, ki znaša 130 m. V teku letošnjega leta bo prišla v obrat še druga velika centrala, ki se še gradi in bo dajala prav tako 40 milijonov kilovatnih ur na leto.

— Iz trgovskega in zadrugnega registra. Pri tvrdki Matej Orehek, trgovini z mešanim blagom v Ljubljani je vpisan javni družabnik Matej Orehek ml. iz Ljubljane, zaradi česar je nastala javna trgovska družba. — Črtana je tvrdka Julio Meini d. d. Zagreb, podružnica Ljubljana, ker je ljubljansko podružnico te tvrdke prevzel Julio Meini, trgovec v Triesteu. — Pri Nabavljali zadrugi železnice Ljubljanske pokrajine, zadrugi z o. j. v Ljubljani je izbrisan član upravnega odbora Franc Sovre, vpisan pa član upravnega odbora Peter Uršič, železniški zvanik v Ljubljani. — Pri Tiskovni zadrugi z o. j. v Ljubljani sta izbrisana člana upravnega odbora Adolf Ribnikar in inž. Boris Sancin, vpisana pa sta inž. Janko Mačkovek in odvetnik dr. Joža Pučnik.

— Iz gorenjskega trgovskega registra. V novo ustanovljeni register za Gorenjsko v Kranju so bile vpisane nastopne tvrdke: Kranjske tvornice gumijs, družba z o. z. (glavnica 1 milijon mark; poslovoje ing. Wilhelm Brey, Wilhelm Grupe, ing. Otto Papesch, Baldomir Geiger, Hans Strobel in Horst Ritscher); škofješka predilnica in tvornica sukana, družba z o. z. (glavnica 25.000 mark; poslovoje Paul Markgraf, dr. Herbert Markgraf in dr. Georg Markgraf); Kajetan Ahacič, imetnika dr. Ahacič in ing. Sauer, tvornica sprov in kos, kmetijskih strojev in orodja ter žaga, Tržič; ing. Jos. Deked in sin, gradbeno podjetje, Kranj (prokurist ing. Matija Kleinienst).

— Bolgarija na prvem mestu v orientalski proizvodnji tobaka. Po bolgarskih uradnih podatkih se čini letošnja letina tobaka v Bolgariji na 62 milijonov kg. Bolgarija je danes na prvem mestu med orientalskimi proizvajalci tobaka, odkar sta Bolgariji priključeni bivša Južna Srbija in bivša grška Trakija. Leto 1934 je znašala bolgarska proizvodnja tobaka 21 milijonov ton. V letu 1937 se je dvignila na 35 milijonov ton, potem pa so morali proizvodnjo omejiti, ker so nastale težkoče pri vnovčenju pridelka. Tako je naslednje leto padla proizvodnja na 22 milijonov ton. Danes pa Bolgarija z lahkoto prodaja svoj pridelček, predvsem v Nemčijo, ker se je sedaj v vojni potrošnja tobaka in cigaret povsod znatno dvignila.

— Razvoj steklarske industrije v Srbiji. Poleg že obstoječe tvornice stekla v Čačku gradijo sedaj v Arandjelovcu v Šumadiji novo tvornico, ki bo prihodnji mesec pričela obratovati. Tvornica bo izdelovala steklenice. Poleg te tvornice so pričeli graditi nadaljnje obrate za izdelovanje drugih vrst stekla. Predvidena pa je gradnja tretje tvornice za izdelovanje kozarcev in ostalega servisa.

najhuje udaril revne ljudi, za katere imajo komunisti toliko humanosti kot lepi besed.

Komunistični partizani torej s požigom kostanjeviškega gradu niso le uničili ne-nadomestljivo kulturno dobro, z neprecenljivo vrednostjo, temveč so pahmili v obup tudi veliko število socialno najšibkejših ljudi. Njihovo razbojništvo je zato v enaki meri udarec v obraz kulturo, kakor v obraz socialnemu čutu. V polni meri zasluži ostro obsodbo, ki ga je doletela ne le mel prebivalstvom Kostanjevice in okolice, temveč tudi v ostali javnosti, ki je dolga s tem nov dokaz več za nužno potrebo, da se ves narod strne v boju proti komunizmu in njegovemu partizanstvu.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Na pragu dvajsetletnice

Te dni bo vsa Italija proslavila dvajsetletnico zgodovinskega fašističnega pohoda na Rim. Znani italijanski publicist Mario Appelius, soodruženec glavnega fašističnega organa »Il Popolo d'Italia« je ob tej priliki napisal zanimiv članek pod gornjim naslovom, ki ga podajamo tudi našim čitateljem.

Italija se pripravlja, da z resno vojno svečanostjo proslavi dvajsetletnico Pohoda na Rim, onega italijanskega zgodovinskega dejstva, po katerem je Revolucija Črnih sraj, ko se je dokopala do oblasti v Italiji, postala evropsko zgodovinsko dejstvo.

Nova Italija je bila rojena 23. marca 1919 na nekem milanskem trgu. Nova Evropa pa je bila rojena 28. oktobra 1922 v Rimu med cesarskimi forumi, krščanskimi bazilikami, Oltarjem Neznane junača in nočnimi taboriški skvadristov.

Vsa zgodovina sodobnega sveta se začne s Pohodom na Rim. To je bilo prvo dejanje odpora modernega človeštva proti angleški versajski izdaji in Wilsonovi burki.

Italijanski narod je doletela čast, da je otvoril pohod nove zgodovine. Mi smo namreč začeli z uporom. Mi smo namreč velikemu uporu dali idejo, zastavo, prvega vodnika, bojno pesem, simbole, doktrino, tehniko borbe, prve mučenike, prve junake ter praktičen zgled, kako se je treba vesti in kako delati, ako se hoče zmagati. Pohod na Rim predstavlja prvo barikado svetovne vstaje.

Zaplojene po fašizmu se razastejo sododne revolucije: narodni socializem, falangizem in drugi pokreti. Vsak izmed teh revolucionarnih pokretov, ki je bil obenem nacionalnega in socialnega značaja, se je sicer razvil samostojno, z lastnimi sredstvi, v duhu in po temperamentu raznih narodov; vsak izmed njih je našel svojega voditelja, svoje mučenike in svoje junake. Skupek vseh teh vzporednih revolucij in izžarevanje njih močnih obrazcev po ostalem kontinentu sta ustvarila duhovno razpoloženje Nove Evrope, ki je povsod, od Teveri, ob Renu ali Guadalquiviru proti boljševiški, nasprotujoča angleškemu gospodstvu in ogorčena proti severnoameriški brezbriznosti.

Pohod na Rim je tipično italijanski pojav, bodisi po narodni prstovostnosti iz katere je vzniknil, bodisi po velikem smislu za mero in vago, ki je vodil korake zmagovalcev, po cesarskem značaju Voditelja, po univerzalnosti idej in obrazcev, po svečanosti simbolov, po oprijemljivi humanosti socialnih zahtev, po prozornosti doktrine, po praktičnosti ciljev, po pametnem zadržanju na mednarodnem področju.

Nesteti narodi so našli in najdejo še vedno v italijanski revolucionarni ideji idealen in praktičen odgovor na svoja nacionalna in socialna vprašanja.

Križa sodobnega sveta je namreč križa narodov in križa družbe. Mnogi narodi niso še dregli svoje politične neodvisnosti, medtem ko so drugi, ki so menili, da so si to neodvisnost priborili, spoznali, da razpolagajo le z videzom svobode ne pa z njenim bistvom, kajti ni resnične nacionalne svobode, ako ni združena z notranjo politično neodvisnostjo in zunanjo gospodarsko neodvisnostjo. Vsi narodi čutijo potrebo po udobnejšem, mirnejšem, pravičnejšem in bolj gotovem socialnem življenju, v katerem se ni treba zatekati k neredu ali tuji

spletki zato, da se vzporedi med seboj interesi raznih socialnih razredov.

Fašizem Benita Mussolinija ustreza vsem tem potrebam in težnjam modernih narodov, kakor kaže njegov politični, gospodarski in socialni program.

Mednarodna istovetnost nacionalnih in socialnih dram je postavila naslednje veliko vprašanje: Kdo onemogoča ljudstvom sveta, da se kar najbolj uredi na ogromnih prostorih zemlje? Kdo prepoveduje vsem narodnim gospodarstvom, da bi smela delovati in se kretati v skladu z življenjskimi interesi vsake posamezne države? Kdo prepoveduje narodom, da bi se socialno razvijali in preuredili po smernicah lastnega nagona in nasvetih, izhajajočih iz lastne skušnjave?

Odgovor na ta splošna vprašanja ima obraz ene same rase, hegemonistične, ponosne, nad vse bogate, egoistične in krute rase, ki se je imperialistično usidrala na vseh petih kontinentih in ki vseh pet kontinentov izmaga in jim pije kri s svojimi požrešnimi tipikami, ki hlepe po zlatu, požirajo potne srage drugih in se opajajo ob ostrem okusu krvi.

Med moderno svetovno revolucijo in hegemonistično raso, ki govori angleški jezik, je bil spopad neizbežen. Lahko bi ga sicer preprečila modrost zatiralca, kakor mu je narekoval njegov lastni interes, toda zatiralec, postavljen prvič proti svoji volji na neugodna tla spopazuma, ob zeleni mizi v Monakovem, je ohlo odbil, da bi se še vrnil na taka tla. Revolucije je tedaj zopet povzela svoj pohod, ki ga ni bilo mogoče zaustaviti, London pa je, da bi ga zadržal, sprožil evropski konflikt in Roosevelt je ta konflikt, da bi imel več časa na razpolago za pomoč Londonu, spremenil v svetovnega.

Toda Pohod Revolucije se nadaljuje. Izhajajoč iz Milana in dosepeši v Rim, je iz Rima, Berlina, Tokija in več drugih evropskih in azijskih mest krenila v svet z združenimi vojskami romanstva, germanstva in niponstva v imenu treh imperijev ter v zastopstvu vseh zatiranih narodov in vseh nacija, ki ječe v verigah.

Ta pohod se je sedaj spremenil v pohod proti Moskvi, proti Londonu, proti Washingtonu, za osvoboditev vsega modernega sveta obeh tiranij, ki dušita zgodovino: politične tiranije rase, ki izgovarja »vse«, in gospodarske tiranije angleško-židovsko-severnoameriškega superkapitalizma.

Ako bi bil boljševizem ostal zaprt v meje svoje Rusije, bi ne imel s tem nikakega posla, pogljal pa ga je v to Stalin s svojim nesrečnim načrtom, da bi zaplil zmagoviti Evropi nož v hrbet. Tako se je tudi boljševiška menica pojavila pred očkami zgodovine in predložila sta jo po čudnem paradoksu Rockefeller in Westminsteri vojskova.

Težavna je seveda naloga Revolucije proti tolikim sovražnikom, toda zato ima Revolucija prednost, da lahko za vselej likvidira vse svoje mednarodne nasprotnike in pri-

Zapiski starega Ljubljancana

Iz zapuščine pokojnega trnovskega župnika Ivana Vrhovnika

1872, 3. junija. Začela se je zidati v Ljubljani nova tobačna tovarna. Dovolilo se je za zagradbo 215.305 gld.

1872, 10. junija. Stolni prost dr. Ivan Kriz. Pogačar je slovesno vložil temeljni kamen za novo župno cerkev v Zagorju.

1872, 11. junija. Ljubljanska stolna cerkev je dobila zunaj v dolbinah kipa sv. Hermagore in Fortunata.

1872, 27. junija. Odstopil je kranjski deželni predsednik Karol pl. Wurzbach in namesto njega je bil imenovan predsednik kom deželni glavar Alexander grof pl. Auersperg (roj. 2. novembra 1843.).

1872, 21. julija. Ustanovilo se je v Ljubljani društvo »Glasbena Matica«. Prvi občni zbor je bil v Citalnici dne 25. septembra 1872 vprilo 80 članov.

1872, 20. septembra, je začela delovati v Ljubljani zavarovalna banka »Slovenija«.

1872, 10. oktobra. Deželnim glavarjem kranjskim je bil imenovan dr. Friderik vitez pl. Kaltenegger.

1873, 5. marca, se je izdal za Kranjsko cestni zakon.

1873, 25. aprila. Ljubljansko mesto dobi loterijsko posojilo 1.500.000 gld.

1873, 10. maja. Ustanovilo se je v Ljubljani »Kranjska stavbena družba«.

1873, 29. aprila. Izdal se je zakon, zadevajoč uravnava šolstva in učiteljstva na Kranjskem.

1873, 23. maja, se je izdal zakon o isti porotnikov.

1873, 26. junija, se je otvorila železniška proga od S. Pietra do Fiume.

1873, 19. julija. V novomeškem, trebanjskem, krškem in kostanjevskem okraju je hudo pobila toča 5 milj na daljavo. Škodo so cenili na 723.780 gld. Državni zbor je dovolil 30.000 gld. podpore, milodarov se je nabralo 7877 gld.

1873, 10. oktobra, je izšla prva številka »Slovenca«.

1873, 24. oktobra. Jezuiti so morali na vladno povelje zapustiti Repnje in so odšli na Koroško.

1873, 4. novembra, se je otvorila nova šola na Barju.

1873, 2. decembra, se je slovesno praznovala 25 letnica cesarjevega vladanja.

1874, 28. februarja, se je izdal zakon glede ponavljajnih šol.

1874, 19. marca, je umrl kranjski deželni predsednik Aleksander grof pl. Auersperg, star 40 let.

1874, 1. marca, so začeli graditi šolo v Ljubljani na Čojzovem grabnu (za 70.000 gld) in most čez Savo pri Rajhenburgu.

1874, 25. marca, je bil izdan zakon o napravi zemljiških knjig na Kranjskem.

1874, 25. aprila, je bil zopet izvoljen ljubljanski županom Karel Deschmann, a je odklonil to čast in potem je bil z vsemi glasovi proti dvema izvoljen županom vladni svetnik Anton Laschan.

1874, 1. maja, je vili zvonar Albert Samassa v Ljubljani najtežji zvon, odkar obstoja zvonarja, ki je bila ustanovljena 1767. 64 centov težki zvon so odpejali s konji na Sv. Goro pri Gorizii, kjer ga je blagoslovil nadškof dne 7. junija.

1874, 1. junija, je prišel od zvonarja Hilzerja v Novem mestu vili veliki zvon na Šmarjino goro pri Ljubljani. Za velikim v stolnici je bil ta zvon takas najtežji na Kranjskem. Tehtal je 52 centov in 48 funtov. Vpregli so 9 parov volov, ki so zvon v dveh urah privlekli na goro.

1874, 23. junija, je dobila 2 zvonova župna cerkev v Zagorju ob Savi; veliki tehtal 46 centov in 82 funtov.

1874, 7. julija. Brnški namestniški svetnik Bogoslav vitez pl. Widmann je bil imenovan dvornim svetnikom in voditeljem deželne vlade na Kranjskem.

1874, 23. avgusta, je začelo gorjeti na Vrhniki. Pogorelo je 29 hiš in 46 gospodarskih poslopj. Škodo so cenili na 32.409 goldinarjev.

1874, 24. septembra, izdal se je zakon, zadevajoč novi cestnopolicijski red za Kranjsko.

1874, 14. oktobra, se je slovesno otvorilo novo realno poslopje v Ljubljani, katero je za 126.430 gld. sezidala Kranjska hranilnica. Navzoč je bil pri otvoritvi naučni minister pl. Stremeyr.

1874, sredi oktobra, je župinja Bela Cerkev na Dolenskem praznovala 800 letnico svojega obstoja.

1874, 18. oktobra, je bila posvečena nova župna cerkev v Železnikih in 25. oktobra cerkev v Zagorju ob Savi.

1874, v novembru. Deželna vlada je kupila za 55.000 goldinarjev od Viktorja Jermana graščino v Begunjah (Katzenstein), kamor je premestila kaznenke iz Lankovica.

1874, 17. decembra, je dobila mestna župna cerkev v Idriji 4 nove zvonove, katere je vili Samassa v Ljubljani. Veliki zvon tehtal 46 centov.

1875, 29. januarja, je umrl v Ljubljani čislani rodoljub, predsednik »Slovenske

Matic« in deželni odbornik dr. Eibin Henrik Costa, star 43 let.

1875, 15. februarja, je umrl Fidel Terpinec, grajšček na Fužinah. Porojen je bil v Kranju l. 1799, fužine je kupil l. 1826. Bil je podjeten mož in ustanovil je več tovarov.

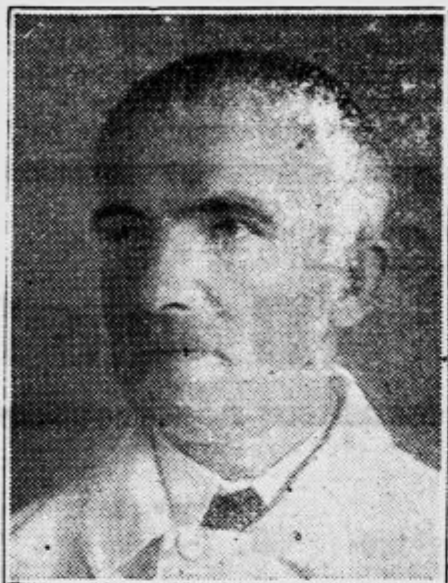
1875, 2. aprila, so začeli v Ljubljani porirati poslopje carinskega urada.

1875, 30. maja, je bil od cesarja določen za ljubljanskega knezoškofa stolni prost dr. Ivan Krizostom Pogačar. Konec.

Dr. Josip Cholewa

Ljubljana, 26. oktobra.

Po vsem mestu se je danes dopoldne razširila presenetljiva novica, ki je zbuila najgloblje obžalovanje. Zadet od srčne kapi je ponoči ob četrt na eno izdihnil v svojem stanovanju na Kongresnem trgu 8

gosp. docent dr. Josip Cholewa, ravnatelj zavoda za novotvorbe. Smrt ga je ugrabila docela nepričakovano, sredi polnega dela, vsaj navidez pri najvrstnejšem zdravlju. Še na predvečer svoje prezgodnje smrti je bil dr. Cholewa docela zbran in čil in je bil določil za danes dopoldne nekatere operacije. Toda v njegovem zavodu, kateremu je posvetil toliko očetovske skrbi in ljubezni, so ga davi zaman pričakovali. Objokovan od gospe vdove in hčerke se je blagi mož preselil v večnost.

Ugledni pokojnik je bil po rodu Poljak, doma iz tešinskega okrožja, vendar se je s svojim delom, znanjem in značajem tako zakoreninil med nami, da ga bomo vselej šteli med naše znamenite zdravstvene pionirje. V svetovni vojni je vojaška služba privedla mladega zdravnika v naše kraje. Takoj se je počutil kakor brat med brati in naša želja ga je priklenila nase za vse čase. Po pretrvatu je postal ravnatelj bolnišnice v Brežicah. Skromna pokrajina bolnišnica je vprav po njegovi zaslugi zaslovela daleč naokrog, tudi do Zagreba je segel njegov sloves in zagrebška univerza je pristala odličnega kirurga-specialista v zbor svojih docentov. Dr. Cholewa je zaslovel kot odlični kirurg, ki je imel vse tiste vrline, kakršne morajo biti kirurgu prirojene: sugestivne in ljulomil in vedno veder značaj, ki v vsakem trpečem bolniku vzbudi takoj popolno zaupanje in v zdravnikovo spretnost in znanje, ter njegova fina spretnost na roka, ki je sama po sebi najdragocenejši instrument. Od vsega početka svoje zdravniške prakse je g. dr. Cholewa posvečal največjo skrb in ljubezen tistim trpinom, ki so postali ali pa postajajo leto za leto žrtve neumisljenega uničevalca — raka. Njegova idealna prizadevanja so rodila uspehe, s katerimi se lahko vsi ponasamo. Po njegovi zaslugi je bil v Ljubljani v zadnjem traktu starinske šentpeterske vojašnice urejen zavod za raziskovanje in zdravljenje novotvorb. Od leta 1937, dalje je ta zavod pribežališče trpečim možem in ženam. 32 postelj in najmodernejši aparati so vsega spoštovanja vredno torišče požrtvovalnega oseba, ki se je na dr. Josipa Cholewa navezalo s spoštovanjem in globoko ljubeznijo.

Vse prerano nam je bil iztrgan blagi zdravnik, saj se je šele bližal 60. letom. In je bil ravno na višku svoje prakse. Iskreno sočustvujemo z žalujočimi, naj bo tolažniku trpečih lahka naša zemljica, ki jo je tako priskočil ljubiti. V naši zgodovini bo ime dr. Josipa Cholewa trajno zapisano na častnem mestu.

Z dr. Cholewo nismo izgubili samo odličnega kirurga, marveč tudi prvovrstnega

strokovnjaka za rakasta obolenja in druge novotvorbe. Še ko je dolga leta živel in deloval v majhni podeželski bolnici v Brežicah, se je širil o njem glas, da se bavi so proučevanjem raka in da publicira svoje razprave v inozemskih strokovnih časopisih. In res so izhajali prispevki dr. Cholewa v nemških, francoskih, angleških in celo španskih znanstvenih časopisih. Vzdrževal je zveze s tujimi, med drugim tudi z italijanskimi specialisti, zveze, ki so vodile k plodni izmeni misli o tej najbolj problematični bolezni med največjimi morilkami človeškega rodu. Prav na podlagi teh svojih razprav je dobil dr. Cholewa docenturo zagrebške univerze. Ko je tuli Ljubljana dobila svoj Institut za raziskovanje raka, je bilo vodstvo po pravici zaupano dr. Cholewi, ki se je s kar mla-dostno energijo oprijel novih nalog. Ni bila lahka reč ustvariti s skromnimi sredstvi in v nič kaj prikladnih prostorih stare šentpeterske vojašnice znanstveni institut z bolnico, ki bo ustrezala velikim zahtevam, kakor jih stavi zdravljenje tako kompliciranih bolezni, kot so zločeste novotvorbe. Kdor je čez malo časa spoznal, kako so se pod vodstvom dr. Cholewa adaptirali stari prostori novemu namenu in kakšen lepo opremljen in znanstveno dobro organiziran zavod za zdravljenje raka smo dobili v Ljubljani, je moral samo čestitati sposobnemu vodnji. Institut v Lipičevi ulici je tiho in vztrajno nadaljeval svoje delo. Opremljen z moderno aparaturom, zaupam skrbnemu strokovnemu vodstvu in izbranim zdravniškim sodelavcem, je ta institut

Dr. A. Druškovič:

Vojno sodišče in njegovo sodstvo

(Nadaljevanje in konec iz petkove številke)

Nato sledijo trije členi za zaščito gospodarstva, od katerih prvi (čl. 7) odreja smrtno kazn za onega, ki odtegne normalni potrošnji znatne količine blaga v sabotažni nameni, da povzroči pomanjkanje, ali v sebični, da zviša cene do te mere, da so bile povzročene hude motnje na trgu. Če do teh ni prišlo, se storilec kaznuje z do-smrtno ječo.

Odredbe tega člena se morejo paraboljati tudi proti proizvajalcu.

Slednji (čl. 8) člen kaznuje s smrtjo onega, kdor uniči surovine ali kmetijske in industrijske proizvode ali proizvajalna sredstva (stroje) v sabotažni nameni, da izkove obče in veliko pomanjkanje. Če ima njegovo dejanje za posledico manjše pomanjkanje, je kazen do smrtne ječe.

9. člen določa kazn od 6 mesecev do 6 let in denarno kazn do 20.000 lir, če je na način, omenjen v čl. 7 bila normalni potrošnji odtegnjena manjša količina blaga; kazn se pa poviša na 3 do 15 let ječe in na 5.000 do 50.000 lir, če je storilec trgovec ali obrtnik. Kaznjiv je tudi storilec-proizvajalec.

V nekaterih primerih je imelo vojaško sodišče soditi tudi po zakonski uredbi od 3. IX. 1941, po kateri je prepovedana vsake vrste odtujitev, pa seveda tudi kupoprodaja platine, zlata, srebra, biserov in dragih kamenj in predmetov, v katere je vdelano blago te vrste. Uredba določa, da se ta prepoved ne nanaša na platino, zlato in srebro za zobotehnične, kirurške, industrijske, laboratorijske in bogoslužne svrhe, kakor tudi ne na žlahtno kamenje, ki služi v optični, urarski in za vojne namene važni proizvodnji. Tudi zlat denar starinske vrednosti, kovani pred l. 1850, ne šteje med take predmete. Ne velja ta uredba nadalje za srebrne ure in druge predmete z neznatno srebrno legacijo, kakor tudi ne za pozamentarijske zdelke s primerno zlato in srebrom in končno tudi ne za poročne prstane, in še nekaj drugih manjših izjem.

Kazn za prestopke proti tej uredbi iznaša ječo od 2 do 10 let in denarno kazn

Protiletalska obramba na krovu italijanskih MAS, ki vršijo stražno službo po Sredozemskem morju

že v pičlih letih svojega obstoja izvršil uvaževanja vredno delo ne samo v diagnostiki in terapiji rakastih obolenj, marveč tudi v zbiranju medicinsko znanstvenega gradiva in v eksperimentiranju z novimi metodami. Dr. Cholewa je čutil, da je tu »v svojem elementu« in je mnogo skrbel za svoj institut. Zato je z njegovo smrtjo, ki je brdsko presenetila vse njegove tovariše, častilce in bolnike, najbolj prizadet prav ta institut.

V zgodovini slovenske medicinske vede bo ime dr. Josipa Cholewa blestelo med prvimi bojevniki zoper raka in med znanstveniki, ki se tudi pri nas trudijo, da bi rešili prevladne probleme, osredotočene še vedno okrog te mnogolične in nevarne bolezni.

Prebivalstvu Ljubljane

V sredo 28. oktobra praznuje Italija dvajsetletnico pohoda na Rim. Javna poslopja bodo v mestu okrašena z zastavami od zore do mraka. Zato se poziva prebivalstvo mesta, da okraši svoje hiše ob tem zgodovinskem dogodku z obešenjem državnih zastav.

Ki jih od njega zahteva javni organ ali drugi javni uslužbenec, izvršujoč svojo službo v slučaju nemira, javne nezgode, splošne nevarnosti ali ob svezem zločinu. Kazen se podvoji, če daje storilec lažnive informacije.

Uredba od 19. VII. 1942 o obvezni oddaji smučk, ki določa za slučaj prekršitve zaporne kazn do 3 mesecev in enarno do L. 5000.

Uredba od 11. VIII. 1942 o rabi zvonov, ki določa pogoje in postopek, po katerem je dovoljena poraba zvonov v mestu Ljubljani in drugih središčih pokrajine in ki določa za prekrške njenih predpisov kazn ječo do 6 mesecev in denarno kazn do L. 5000.

Ker dosedanja praksa se ni dala primorov, da bi se bilo sodilo po teh uredbah, še ni moglo podati njihove sodne razlage.

Izredne razmere zahtevajo izredna ukrepe in izredno strogost na strani oblasti, na strani prebivalstva pa izredno discipliniranost. Zaposlosten ljubljanskega vojnega sodišča kaže, da slednje manjka in da je nujno potrebno, da se prebivalstvo zaveda dalekosežnosti vsake nepremišljenosti, ki jo utegne plačati tudi z življenjem ali eksistenco.

Radio Ljubljana

TOREK, 27. OKTOBRA 1942-XX

7.30 Polke in mazurke. 8 Napoved časa — poročila v italijanski. 12.20 Plošče. 12.30 Poročila v slovenski. 12.45 Simfonična glasba. 13. Napoved časa — poročila v italijanski. 13.10 Pet minut gospoda X. 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.20 Pisano glasbo vodi dirigent Segurini. 14. Poročila v italijanski. 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — Glasba za godalni orkester. 14.45 Poročila v slovenski. 17.15 Plošče »La Voce del Padrone — Columbia«. 19.30 Poročila v slovenski. 19.45 Pesmi in napevi. 20. Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30 Vojške pesmi. 20.45 Karakteristična glasba. 21.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — Operna glasba. 21.45 A. Nicotera: Pogovor s Slovenci. 21.55 Duet-harmonik Golob-Adamci. 22.20 Pesmi za vse okuse — vodi dirigent Segurini. 22.45 Poročila v italijanski.

Obnovite naročnino!

klokotanje mošta, ki zori v kletih in pivnicah. Oj, čudežno je to! Samo v kuče ne glej, Konrad Lakič, ti, ki imaš srce! Za to lepoto je beda prevalka, pa čeprav so ljudje — ti vedno zadovoljni in prepevali: Prieki — zadovoljni! ...

Kdo bi ne prisluhnul temu toplemu opetu blaženih vinskih gor, zlasti če se je sam za mladih led naselal njihovih sonca, opajajoč se s črčki in klopotci in z veselo fantovsko pesmijo v lunosajni jesenski noči? — Stanko Kociper je ubrano združil: epični in lirski element in spregovoril predvsem srcu svoje ognjeto besedo ljubezni do rodnega kraja in do očetovske zemlje. Njegov izrazno bogati jezik je obilno prepleten s preškimi narečnimi besedami; zaradi večje lokalne barvitosti uporablja kdaj pa kdaj tudi tuje izposojenke v preškem narečju. Svarček ob koncu knjige ne olajša samo razumevanja, marveč je tudi majhen jezikoslovni posla-dek, vpogled v literarno še neizrabljeni besedni zaklad panonskega jezikovnega oboda. Preprosti, a učinkoviti simbolični znaki na platnicah združujejo sonce, grozd in majolico vina kot nekaj ključ k simfoniji »goričanskih čustev, ki so dobila v Stanku Kociperu svojega vdanega oblikovalca. Izid Kociprovega »Goričane« je tem večji dogodek v slovenski prozi, ker se je pojavil pisatelj, ki že zajema iz obilnega in morda še več obeta.

ZAPISKI

Prijatelj bratov Šubicev umrl

V sedanjih dneh, ki so tako polni dogodkov, je ostala pri nas neopazena smrt dunajskega slikarja prof. Ludviga Michalka, umrlega v zadnjih dneh septembra na Du-

KULTURNI PREGLED

Stanka Kocipra »Goričanec«

Roman »Goričanec« (360 str.), založba Naša knjiga — Ljudska knjigarna) je presenetljiva slovstvena stvaritev komaj 23 letnega Stanka Kocipra, enega najmlajših sodelavcev »Doma in sveta«, pisca dram »Zasad« in »Sentjurski provizor«. Kdor je bral tistih nekaj proz, kar jih je iz Kociprovega peresa priobčil »Doma in svet«, je mogel opaziti dvojce: predvsem pojav pripovednika, ki te brž zagradi s svojjo snovjo in vsežimi, lirčno podplutimi opisi in drugič: razširjenje geografskega prostora slovenske proze v lepe Jeruzalemske gorice, na »klasična« tla Priekov. Stanko Kociper se je rodil v fari, ki ima svojo podružnico na slikovitem Jeruzalemskem vrhu sredi samih s trto zasajenih bregov, mehkih in lepo ubranih, kakor da bi jih posebej pobožala božja roka. Rodna zemlja je navdahnila mlademu pisatelju delo, ki je nastalo v nekaj mesecih lani in letos pozimi in ki je dosedanj največji epos prelske zemlje, ves prepleten s toplimi preznimi opeli njenih tal in njenega vinogradnika, »Goričane«. S svojim prvim večjim tekstom je dosegel mladi pisatelj tisto stopnjo umetniške kvalitete, da lahko brez pridržka priznamo v njem ne le narajenega, marveč v nekem smislu že zrelega in nadpovprečno zanimivega pisatelja.

»Goričanec« je zgrajen na težko prepoznavnem motivu kmetov ljubezni do zemlje. V taki ljubezni, kakor nam jo prikazuje Kociper v Ludvikovem odnosu do grude in posebej še vinograda, tega ponosa slehernega goričana, ni samo zadoščenje, ki ga »lajne kmetu gnotna posest zemlje. Zdi se, da je kme-

tova ljubezen do zemlje izraz prastare stalnosti, rodovne vezi, zvestobe, počenja in zdravlja, hkrati pa služba zemlji in naravi ter preko nje Bogu. Ni to ljubezen o lastnine, marveč čustvo nekega prastarega poslanstva. Zbog tega ni niti vsak kmet ustvarjen za to; pisatelj je pokazal na primeru Ludvikovega očeta Konrada, kako se kmečki človek izneverja rodovnemu poslanstvu. Goričanska zavest, ki je v starem Lakiču tako močna, se prebudi znova šele v vnuku. Ob grobu zemlji nezvestega Konrada modruje stari Gerič (str. 256):

»Kogar niso zgrabile gorice, se mu zli življenje tu preteko in premahajo in sili drugam. Drugi zavoljo tega cdhajajo in zapuščajo, Konrada je ista želja gnala za petrolejem. Mnogo jih je, ki pogljuje ne-kje v svetu, on pa je le imel to srečo, da je umrl v svoji zemlji! ...«

Sreča — umreti v svoji zemlji! To je eno izmed prastarih čustev, ki jih sodoben nomad — proletariatski človek in nezakorenjen intelektualci — več ne razume, ker ne čuti osrečujoče lepote tiste kohezije, ki združuje kmečke rodove z zemljo, z domačim krajem, z njegovim podnebjem in obzorjem. Priti morajo vedno znova pesniki, da odkrijejo tisočletno resnico zoper one, ki vidijo v teh odnosih zgolj materialno stran, ne pa tudi blesk prastarega rustikalnega mitosa. Tak pesnik je tudi Stanko Kociper, čeprav ne piše stihov. Njegov »Goričanec« ni nastal samo iz hrepenenja po domačem kraju, marveč tudi z potrebe poveljčanja kmečkega odnosa do zem-

lje in z njim združenega rodbinskega poštenja.

Sama zgradba in osnovna ideja romana nista ne izvirni in ne izredno močni; njegova moč je v podrobnih obdelavi in v pesniškem nadhiti, ki leži na vsej zgodbi kakor rosa na grozdnih jagodah. — Pri Lakičevih ni vse v redu. Stari Lakič ne mara izročiti posestva sinu Konradu, čeprav je le-ta že dolgo oženjen in mu dorasča dvojce otrok. Ne mara ga odstopiti zato, ker je Konrad zanikan gospodar, ki se rajši potepa po sejnih in kupuje s konji, kakor da bi skrbel za delo na kmetiji. Pokaže se, da se je Konradov sin Ludvik vrgel po dedu in da v njem dorasča pravi goričanec. Ludvik kmalu prevzame skrb za posestvo, ker občuti že zgodaj ljubezen do zemlje in do kmečkega dela. Sam vodi »rigulanje« vinograda, tega dragulja v domačem posestvu; da zasadi nove trte in tako dvigne pomen vinograda. Medtem se bavi oče Konrad z blodno mislijo, da ima na domačem travniku petrolejski vrelci in se utegne povzpeti do ravnatelja velikega podjetja, ki bo osrečilo domače ljudi. Ko postane po očetovi smrti Konrad gospodar (gazda), zabrede zaradi tega v dolg in petrolejska jama, ki jo je bil sam izkopal in se ob nji hudo razočaral, mu postane usodna. Kajti neko noč, ko bolan in vinjen obračuna z »lonarjem« Klincem, se zvali vanjo in najde v nji smrt. Ta Konradova usoda se zdi nekoliko čudna in epično prisiljena; kaže, da je pisatelj hotel s tem samo bolj poudariti mistično moč zemlje in ostreje osvetliti Ludvikov značaj, najsi se sicer oče pred smrtjo »spravi« z zemljo in vrne k pravemu duhu goričancev. Ludvik je sploh pisateljeva velika ljubezen; njega osvetljuje z najmočnejšimi čaromati svoje

pripovedne domišljije, slikajoč ga od deških let do časa, ko se mu rodi sin v zakonu z Juliko, njegovo prvo ljubeznijo. Ta ljubezen je poleg ljubezni do zemlje, posebej še do vinograda, poglavitni gibalni živec Kociprovega romana. Karakterni kontrasti Ludvik—Pulikov Jožek, Julika—Luzjika, dajejo pripovednemu tkivu romana dovolj krvi in marsikje epično razgibljeje snov, da ne postane preveč opisna. Skratka: vzlic epičnemu nedostatku zgradbe, ki je nekam nasilno včlenjena v trikotni Lakič—Konrad—Ludvik, vzlic nekoliko čudni zgodbi s petrolejem (dasi sicer lahko ustreza nekemu realnemu dogodku) in tu in tam nekam gostobesednemu stilu, je v Kociprovem »Goričane« mnogo umetniško dogledanega življenja. Toliko lepih strani najdemo le pri redkokaterem mladem pripovedniku.

Nekatere epično-lirčne drobnotisbe so posebno posrečene. Sam stejem zlasti opis Aninske nedelje v Jeruzalemu, dedstvo poslednj pot v klet na vrhu in smrt, rigulanje, podobno jutro pod Kajžarjem, opis nevihte s točo, gasilsko veselico, epizodo s cigani, dalje podobne takih opravil, kakor so ličkanje koruze, setev, košnja, trgatve — same literarne risbe, v katerih doseže pisatelj z nekaj potezami slikovite in življenjsko pristne učinke.

Vedno znova se vrača Kociper k opetu svojih Jeruzalemskih gor in zajema hkrati njih pitoreskno lepoto in skrito socialno bedo. Tako n. pr. na str. 65: »Topoli vtiljen po pohlevnih bregih in zidanice, pa drobne kuče med zelenimi goricami, v katerih cvetijo breskve, in rejni kmečki dvori po grabah; še blatni kolniki in nastni klanci gor in dol in nad njimi žalostna Mati v Jeruzalemu. Zvenek motik in škrtanje reznih škarij, klepanje klopotev in

Kronika

* **Smrt viteza železnega križa s hrastovim listom.** S poletja proti sovražniku se ni vrnil major Gerhard Kollwe, poveljnik krkela bojnih letal in odlikovan z vitežkim križcem železnega križa s hrastovim listom. Major Kollwe je dobil hrastov list 12. avgusta letos za uspešen poseg v borbo pri uničenju velikega angleškega konvoja v Sredozemlju.

* **Vodja flamskih nacistov umrl.** Na kliniki v Gentu je za srčno kapjo preminil vodja flamskih nacistov Staf de Clercq. Sele pred nekaj tedni je stranka na svečan način proslavila njegov 58. rojstni dan.

* **Dr. Alješin zmagovalac na turnirju za prvenstvo Generalnega gubernementa.** V devetem kolu turnirja, ki se je igralo v Krakovu, je dr. Alješin premagal Konertha, Kieningerja in Röpstorffa. Brinckmann je dobil partijo proti Kieningerju, dr. Weil pa proti Zollnerju. Igra med Jungem in Bogoljubovom se je končala neodločeno, višje partijo proti Kieningerju pa je Bogoljubov proti pričakovanju dobil. V desetem kolu je padla odločitev. Dr. Alješin je hitro zmagal nad Brinckmannom in si priporil prvenstvo, ker je bil v enajstem kolu prost. Senzacija je vzbudil poraz Bogoljubova, ki je izgubil igro proti Künnerthu. Keller je igral z Röpstorffom in si priporil točko. Partiji Kieninger-Sämisch in Junge-Weil sta bili prekinjeni. Stanje po desetem kolu je naslednje: dr. Alješin 7 in pol točke, Bogoljubov 5 in pol (1), Sämisch 5 (1), Keller 5, Junge 4 in pol (1), Röpstorff in Brinckmann 4, Kieninger in dr. Weil 3 in pol (1), Künnerth 3 in pol, Zollner 2. V zadnjem kolu so igrali: Bogoljubov-Keller, Sämisch-Zollner, dr. Weil-Kieninger, Röpstorff-Junge in Brinckmann-Künnerth.

* **Dr. Conti pri maršalu Mannerheimu.** Nemški državni zdravstveni vodja dr. Conti se muji na Finskem. Pri finskem zdravniškem društvu Duodecim je predaval o nalogah zdravstvenega vodstva v vojnem času. Rekel je, da je zdravstveno stanje nemškega naroda ugodno, ker so doslej izostale razne kužne bolezni. Skrbstvo za matere in otroke je prvo v prizadevanju nemške zdravstvene službe. Umrljivost dojenčkov je ostala na ugodni stopnji med 6 in 6,4%. Umrljivost matere stalno pada. Število rojstev se je obdržalo na višini pol-drugega milijona v letu 1941. Dr. Conti je obiskal tudi maršala Mannerheima v njegovem glavnem stanu ter se je dolgo razgovarjal o zdravstvenih zadevah, ki se tičejo obeh narodov. Nadalje je dr. Conti v spremstvu generalnega ravnatelja finskega zdravstva dr. Reinikaniena in dekana prof. dr. Vannasa obiskal mesto Turku, kjer je poklonil novo nastajajoči medicinski fakulteti veliko zbirko zdravstvenih del.

* **Nov mest Adolfa Hitlerja čez Dnješter v bližini besarskega glavnega mesta Kišineva** so te dni izročili prometu. K. svetočastnosti sta prišla besarski guvern general Voiculescu in nemški generalni major Mann z večjim odredkom nemških častnikov.

* **Bolgarsko gledališče za delavce.** Vodstvo narodnega gledališča v Sofiji je sklenilo dovoliti 50 odstotkov popusta vsem obiskovalcem-delavcem. Izjeme veljajo samo za prve uprizaritve. Delavsko zastopstvo si prizadeva slične ugodnosti doseči tudi pri drugih gledališčih.

* **Dne 2. novembra se otvorilo v središču mesta — pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2,** novi tečaj italijanskega jezika, začetni, nadaljevalni in konverzacijski z osnovami italijanske trgovske korespondence, po najnovejši in uspešnejši metodi. Popoldanski, popoldanski in večerni tečaji. Pouk iz drugih tujih jezikov in vseh trgovskih predmetov. Vsi tečaji so uradno dovoljeni. Informacije in vpisovanje dnevno do 19. ure.

IZ LJUBLJANE

u — **Novi grobovi.** Po kratki in mučni bolezni je v 71. letu starosti preminila ga. Marija Kavčičeva, rojena Marjek. Za njo žalujejo soprog, hčerka, sin in številno drugo sorodstvo. Pogreb drage pokojnice bo v torek ob pol 15. uri z Zal na pokopališču K. Sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje ga. Luka Pišlar. Na zadnji poti ga bodo spremlili v torek ob 16. z Zal k Sv. Križu. — V Beogradu je po dolgem trpljenju umrl g. Miro Zebec, star šele 52 let. Pokopali so ga v soboto, dne 24. oktobra na mestnem pokopališču. — Pokojnim blag spomin! Užaloščenim svojim izrekamo naše iskreno sožalje.

u — **Spet smo imeli krasno jesensko nedeljo.** Po jutranji megli je opoldne posijalo sonce, ki je nato prigravelo vse popul-

naj. Izvedeli smo zanj po naključju. Prof. Michalek je bil za mladih let prijatelj slovenskih slikarjev bratov Subic in se je tudi po smrti zanimal za usodo njunega dela. »Jutro je pred leti priobčilo odločitev iz pisma prof. Michalka, ki ga je pisal dr. Fr. Mesesemu v zvezi z njegovo krasno monografijo o bratih Subicih.

* **Ludvig Michalek je umrl v starosti 84 let.** Po rodu je bil iz Temešvara. Na Dunaju, kjer je našel svoj dom, se je naselil po študijah na tamošnji akademiji. Kot umetnik je najprej opozoril na se z grafiko. Njegovi grafični portreti avstrijskega prestolonaslednika in skladateljev (Brahmsa, Bilowa i. dr.) sodijo med najboljša sodobna dela te vrste. Veliko pozornost je vzbudil tudi Michalkov ciklus »Goethejeva mesta«. Prof. Michalek je bil dolga leta učitelj na dunajski grafični šoli. L. 1940. je prejel za svoje delo Goethejevo kolajno.

Gobineau

Pred šestdesetimi leti, jesenskega dne 1. 1882, se je v torinski cestni železnici vzgrudil neki impozanten starec. Ko ga prepeljali v hotel, kjer je imel najeto sobo — prekinil je bil potovanje v Rim — so ugotovili, da je ta starec sloveči francoski diplomat, ki so ga bili šele pred tremi leti odpoklicali s poslaniškega mesta in naglo vpokojili zaradi spora s tedanjim zunanjim ministrom Tretje republike. Imenoval se je grof Joseph Arthur de Gobineau in je bil znan tudi kot pisatelj, antropolog in etnolog Gobineau je kmalu na to umrl.

Ta potomec obubožane aristokratske rodbine je spisal roman v katerem govori o svojem rodu, ki da ima v sebi nordijsko kri, ter pleteka iz plemena normanskih

dne. Prijateljske družbe so posedevale po vrtovih, kakor se pred mesecem. Stevilni izprehajalci so uživali lepoto pestre pokrajinske slike, ki je letos čudovita. Živo srebro je čez dan doseglo 16,6° C. Noč na nedeljo je bila nekoliko toplejša od prejšnjih noči in davi je toplomer beležil 6,8° C, za stopinjo več kakor v nedeljo zjutraj. Megla se je naglo dvigala in sonce je že dopoldne gredo kakor da smo sredi pomladi. Nebo se je sicer začelo po malem oblačiti, vendar nam barometer in vremenski preok v Zvezdi še nadalje obetata nekaj lepšega vremena.

u — **Pred zaključkom razstave »Dolenjske vase«.** Samo še tri dni bo odprta prva samostojna umetniška razstava mladega slikarja Milosa Šušteršiča v Obeslovski galeriji na Gosposvetih cesti. Opozorjamo vsakogar, ki si še ni ogledal naše Dolenjske na platnu, kaj z obiskom razstave ne odlašaj, ker bo odprta samo do četrtega 29. t. m. Razstava obsega 28 pokrajin, 3 portrete in avtoportret. Ogled od 9. do 18. neprekinjeno. Zreb je v nedeljo dočel sliko igralcu naše Drame g. Raztresenu. Doslej je Šušteršič prodal že 17 svojih del, kar je vsakakor rekord. Napradaj je še 7 slik, zato naj vsakdo, ki želi kupiti kako uspešno podoba naše Dolenjske, pohiti.

u — **Starši prizadejati učencev se obveščajo,** da so ravnatelj srednjih šol in upravitelj meščanskih šol pooblaščen, da vpišujejo in pripuščajo k izpitu (razen velike mature) učence lastnega zavoda do 10. novembra. Do tedaj se smejo opativljati tudi sprejemni izpiti na srednjih šolah. Iz pisarne IV. (prosvetnega) oddelka Visokega komisariata.

u — **Učiteljsko okraja Ljubljana-okolica** (vzhodni in zahodni del), ki trenutno biva v Ljubljani in je zaprosilo za nove proputnice (lasciapassare), naj se takoj zglašijo v prosvetni pisarni — Hrenova ulica št. 11, pritičje levo, soba št. 1.

u — **V ponedeljek 26. t. m. oz. v sredo 28. t. m. se začne nov italijanski tečaj** za začetnike z odlično, preizkušeno metodo, 1. novembra pa nov tečaj za začetnike in spretnješe (razgovorjanje iz vseh panog, kakor tudi italij. trg. korespondenca). Poučujemo tudi druge jezike. Prijavljanje dnevno od 8—12 in 14—16. Mestni trg 17/L. Pouk dopoldne, popoldne in zvečer.

u — **Staršem otrok srednjih, strokovnih in ljudskih šol,** če hočete biti sigurni za uspeh svojega otroka v šoli, ga vpišite v Kōpetitorij, kjer bomo z njim vsak dan dve uri ponavljali snov, mu dali razlago, popravili naloge, ga izprašali itd. To velja tudi za tiste, ki sploh ne morejo ali pa ne redno obiskujejo šole, kajti učimo po učnem načrtu, da ne izgube šolskega leta. Učnina zmerana, revni popust. Začetek za vsakega takoj po prijavi. Prijavljanje dnevno od 8—12 in 14—16. Kōpetitorij, Mestni trg 17/L.

u — **Razvoj Hradskega ceste.** Važna, a večini meščanov manj znana Hradskega cesta je v poslednjem času mnogo pridobila. Odkar je bila izročena svojemu namenu sodobna brv čez Gruberjev prekop, ki je okraju sv. Jožefa močno približala podgorolovsko stran Ljubljane, je Hradskega cesta tudi s svojim srednjim delom postala del mesta in znatno oživila. V zadnjem času se je meščanom zelo prikljubila in ob nedeljah in praznikih se kaj radi sprehajajo po nji in uživajo zdrav golovški zrak. Hradskega cesta je najkrajša zveza med dolenjskim okrajem in Kodeljevcem. Ni dvoma, da bo Hradskega cesta v bližnji bodočnosti še bolj pridobila na pomenu, posebno ko bo zgrajena tramvaj-ska proga do njenega spodnjega konca.

u — **Obnovljeno pročelje.** Zelo živahna Tržaška cesta, ki je široka in dolga, se odlikuje po pestrosti svojih stavb. Poleg sodobne trnadostropne palače ždi pritlična hišica, ki je bila pri urejanju cestišča še do polovice zasuta. Takih in podobnih starih hiš je na Tržaški cesti še veliko, vendar lastniki skrbje, da je njihova zunanost kolikor mogoče dostojna. Te dni so obnovili pročelje stare, enonadstropne stavbe na gornjem koncu ceste na levi strani, v kateri je znana gostilna »Kroča«.

u — **Delo na cesti.** Dosedanji, začasni pločnik pred palačo banke »Slavije« bo za polovico zožen, tako da bo v ravni črti z onim pred Nebotičnikom. Cestišče bo znatno razširjeno. Dela hitro napredujejo. Zdjaj bo ostal neurejen samo odsek od banke »Slavije« do kavarne »Evrope«, kjer je cestišče še preozko zaradi starih in nizkih črto segajočih stavb. Tudi hodnik za pešce je tu tako tesen, da so morali postaviti verženo ograjo, ker sicer bi bli ljudje, ki jih je tu zmeraj mnogo, v stalni nevarnosti, da padejo pod kolesa tramvaj ali kakšega drugega vozila.

osvojevalcev. V času, ko je Francijo poplavaljala republikansko-demokratska miselnost, se je comte de Gobineau v svojih spisih zavzemal za aristokratski socialni red, verujoč, da so nekateri ljudje po svoji krvi in po izrednih sposobnostih nadrejeni množici drugih in da tako, če sama narava in z njo zakoni zgodovinskega razvoja. Grof de Gobineau je bil osební prijatelj brazilskega cesarja don Pedra in indijskega podkralja, dober znanec mnogih nemških vladajočih knezov, pa Bismarcka, Wagnerja in Nietzscheja. Njegove sposobnosti je cenil Ernest Renan. V ostalem pa so bile Gobineaujeve ideje kaj malo popularne. Čeprav je bil po svojem tipu romantik, je docela premagal demokratizem Victora Hugoja in ga nadomestil z renesančnim hrepenenjem velikih zmagovalcev in osvojevalcev. Rad se je opajal s popotovanji po vzhodnih deželah in je napisal o njih več knjig, med njimi znamenite »Azijske novele«.

Gobineau je stopil med predhodnike onih današnjih struj, ki uvrščajo raso, kri, izjemnost in nadčloveško vzvišenost med temelje novega svetovnega reda. To je storil predvsem s knjigo o neenakosti človeških ras. V nji je znatno razširil Thierryjeve zgodovinske poglede. Iz teorije o zgodovini kot produktu bojev med osvajalci in podjarmljenici je razvil nadaljnjo teorijo. Po Gobineauem nauku je pojem rase kot zgodovinskega činitelja dobil kvalitativni pomen; rasa je vir bojevnosti in osvajalskih vrlin tam, kjer je zmagovalac rasno višji od premaganca. Gobineau je posebno povzdignil vsečloveški pomen bele rase, a v nji je odmeril največje kulturnotvorne sposobnosti nordijskih, german-skih rasi. Pri tem je Gobineau povzdignil tudi lasten rod, ki je — kakor je veroval

Z Gorenjskega

Novi okoliši za stanovske urade so v radovljiskem okrožju določeni izven Radovljice se na Jesenicah, na Bledu, v Trzinu in v Bohinjski Bistrici.

Dva para dvojčkov. Gospa Katarina, žena železniškega uslužbenca Silvestra Dežmana v Radovljici, je porodila dvojčke, dve deklici. Kmalu nato je porodila v Radovljici dvojčke še gospa Cilka Uršičeva, urarjeva žena, in sicer je dala življenje fantku in deklici. Obe materi in oba para dvojčkov so zdravi. — V tretjem četrtletju se je rodilo v Radovljici 7 deklic in šest fantov, umrli pa sta dve osebi, od teh ena po neugodi. V visoki starosti 83 let je umrl čevljar Janez Debeljak, po domače Vudrov oče.

Na Jesenicah so se zbrali v kinematografski dvorani vsi funkcionarji krajevne skupine. Krajevni vodja je navezal svoja izvajanja na govor gauleiterja dr. Rainerja ob plebiscitnih svečanostih v Celovcu in je dal nova navodila za organizacijsko delo.

V lovarni za gumi v Kranju so se prejšnjo nedeljo zbrali vsi člani vodstva in vsi uslužbenci tovarne k prvemu družabnemu večeru, ki sta se ga udeležila tudi okrožni vodja Kuss in okrožni načelnik Remschmigg. O razvoju podjetja je poročal obratovodja inž. Brei, prireditev pa je pripravil inž. Maruwitsch.

Gorenjski kmečki pmočniki. Gorenjski tednik poroča: Tudi v tem mesecu je vodstvo Hitlerjeve mladine zbralo v raznih gorenjskih krajih pomočnike za kmečko delo. Z gorenjskimi fanti in dekletji, ki so se že zelo dobro udomačili, so bile izvedene sportne in svetovnonazorske šolske vaje. Kjer je bilo mogoče, so na koncu pokazali tudi nemški zvočni tednik.

Iz Spodnje Štajerske

V čast pesnika Maksa Mölla, ki se je rodil 10. novembra 1882 v Mariboru, bo prirejen jutri, v sredo slavnostni večer v kinematografu na Stolem trgu v Mariboru. O pesniku bo govoril dr. Eric Endres, ki bo bral nekatera njegova dela.

Pričetek koncertne sezone v Mariboru bo drevi ob 20., ko nastopi v Götzovi dvorani solnografski kvartet »Mozarteum«. Na sporedu so Hayden, Brahms in Mozart.

Javni pevski nastopi. Preteklo soboto in nedeljo, ko je bila velika letošnja zbirka za zimsko pomoč, so tudi po raznih spodnjašajskih krajih priredili javne pevске nastope. V Mariboru je bila v soboto zjutraj budnica bramborske godbe. Prav tako so bile budnice po drugih krajih, kjer je imajo svoje godbe. Mladina je korakala za godbo, nato pa je prepevala in zbirala prispevke. V nedeljo je bilo enako. V Mariboru je bil dopoldne še koncert v parku, igrala je vojaška godba, kakor doslej vsako lepo nedeljo.

Novi grobovi. V Veliki Nedelji je umrla gospa Ana Svarčeva, rojena Pungaršek. V mariborski bolnišnici so umrli šoletni upokojeni gozdar Franc Mihelič iz Zgornje Kungote in 29letna uradnikova žena Barba Zoharjeva. Na Koroški cesti pa 73letna kuharica Ana Gselmanova. Nadalje je umrla v blišnici 44letna železničarjeva vdova Ivana Pučko iz Cvetkovcev, v Gradcu pa 13letna Albina Kropcejeva, hčerka vojaškega godbenika iz Banata.

V mariborskem gledališču so morali preložiti premiero operete »Sinja maska«, zato je bil v soboto zvečer prirejen pestri večer. Nastopili so skoraj vsi člani ansambla, med njimi tudi tisti, ki so prišli letošnje nanovo v Maribor in se še doslej niso predstavili na odru. Ta teden so na sporedu žaloigra »Egmont« igra »Voda za Kanitogo«, dalje veseloigro »Vladna kriza v Ischlu«, opera »Boheme«, ponovitev pestrega večera in premiera spevoigre »Peljimo se, vaša visokosti«.

V Sošanju so imeli v soboto zvečer gledališko predstavo. Štajersko deželno gledališče je gostovalo z veseloigro »Davek na samce«.

Dva zločinca prijeta. Letos 15. avgusta je bil v Jožefovi ulici v Gradcu umorjen in oropan brivski pomočnik Janez Front. Zločinca sta bila osumljena Franc Koren in Pavel Zbogar. Policija je izdala za njima tiralo. Zdjaj so ju prijeli v Inomestu, zločin sta priznala.

Iz vlaka je skočila 19letna Draga Majlovac, ki se je hotela odpeljati iz Maribora na Hrvaško. Pri tem je padla tako nesrečno, da si je zlomila nogo in dobila hude notranje poškodbe. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico, kjer se zdravi še več drugih poškodovancev. Tako je 13letni in si zlomil roko, 59 letni pek Rudolf Perdanilo Obreza padel v Studencih z lestve šak s Koroške ceste pa je padel v jarek ob cesti in se hudo poškodoval na glavi.

segal k norveškim piratom ter ostro kritiziral rasno sestavo francoskega naroda, v čigar kri se je po njegovi sodbi izlilo preveč semitskega elementa.

Umljivo je, da grof Gobineau s temi nazori ni mogel prodrati v ožji domovini. Tu so njegovo knjigo brali samo v tanki plasti aristokracije. Gobineaujeve ideje so imele mnogo večji in širši odmev v Nemčiji, kjer jim je zrahljala pot tudi Nietzscheova teorija o nadčloveku. Prav posebno je vplival Gobineau na vodilnega propagatorja pangermanske filozofije St. H. Chamberlaina, avtorja knjige »Duhovni temelji 19. stoletja«, ki si brez nje težko mislimo današnji razvoj nemškega mišljenja. Ze 1. 1894 se je ustanovila v Freiburgu Gobineauovo društvo, ki je propagiralo njegove ideje in L. 1928 izdalo iz rokopisa v strassburški vseučilišni knjižnici Gobineauovo nedovršeno delo o rasni sestavi francoskega naroda.

Gobineau je spisal vrsto slovnstvenih del, med njimi poleg že omenjenih »Azijskih novel« romane »Typhaina opatija« in »Plejade« (tega šteje Thibaudet med najlepše knjige francoskega slovstva). Dalje so iz njegovega peresa krasni »Spomini s poti« in dialogizirane podobe iz življenja v italijanskem Preporodu »Renaissance«. O njegovem stilu sodijo slovnstveni kritiki, da je predhodnik novoklasicizma. Gobineau, ki je umrl pred 60. leti, je imel za seboj bogato preživljeno življenje. Mnogo je popotoval po svetu. Dobro je poznal Italijo, Nemčijo in Švico ter dežele Bliznjega in Srednjega vzhoda, Ameriko in skandinavski svet. Bil je štiri leta poslanik v Atenah. Poleg Renana je najboljšje med Francozi poznal zgodovino Bliznjega vzhoda ter je spisal med drugim zgodovino Perzije.

Iz Hrvatske

Imenovanja visokih državnih uradnikov. Dosedanji državni tajnik pri predsedstvu vlade dr. Vjekoslav Vrančević je bil imenovan za pomočnika predsednika vlade. — Okrožni predstojnik v Vukovaru Vladimir Šipuš je bil imenovan za glavnega ravnatelja notranje uprave, mestni fizik dr. Ivan Stepčić pa za glavnega ravnatelja zdravstva v notranjem ministristvu.

Ministrstvo za ljudsko kulturo je razdeljeno v tri glavna ravnateljstva, in sicer za splošno ljudsko prosveto, pouk in propagando.

Rešitev zagrebskega železniškega vprašanja. Pred dnevi je v navzočnosti državnega podtajnika v prometnem ministristvu in ravnatelja zagrebske železniške direkcije ter številnih strokovnjakov predaval inž. Milan Panjković o rešitvi zagrebskega železniškega vprašanja. Po njegovem načrtu naj bi se v Zagrebu zgradili trije kolodvori. Vzhodni naj bi služil predvsem za grebski industriji, ki se je naselila v tem delu mesta, južni kolodvor naj bi se preimenoval v glavno zagrebsko postajo, zapadni pa naj bi služil pretežno tovarnemu in osebnemu prometu z Nemčijo in Italijo. Vzhodni in zapadni kolodvor bosta zgrajena severno od Save, glavni kolodvor pa južno od nje. Železniška proga, ki jih bo vezala, bo zgrajena vzporedno s projekt-

SPORT

Drugo kolo doma

V jesenskem nogometnem turnirju zmaga Marsa in remis Ljubljane

Ljubljana, 26. oktobra.

Včerajšnja krasna jesenska nedelja je bila kakor naročena za zapoznele nogometaše in ker se je razen tega tudi izvedelo med malimi in velikimi, da zdaj ljubljanski igralci okroglo žoge spet tekajo za svojim veseljem, se je na igrišču Ljubljane v popoldanskih urah zbralo že nekaj sto prijateljev tega sporta. Bilo je toplo in prijetno ter tudi nekaj živahnega nogometa je bilo na sporedu, tako da jim gotovo ni bilo žal nekoliko dolgega obiska. Ogromne skladovnice drv vsenaokrog, ki dajejo zdaj temu igrišču bolj resno obseležjo, so resda nekoliko neprimerne za strogega opazovalca reda in discipline na nogometnem terenu, toda z druge strani se dajo spremeniti v sto in sto udobnih sedežev, ki so v teh časih vredni najmanj toliko kakor vsak drugi na tribuni. Skratka, obisk je bil včeraj prav dober in je pokazal še bolj, da ima ta igra svojo staro tradicijo v našem mestu.

Spored te nedelje je bil enak onemu iz otvoritvene nedelje, toda v drugačnih kombinacijah, kar se pravi, da je bilo spet pet ur nogometa s sodelovanjem 10 enajstoric izmed 11 v konkurenci z edino spremembo, da je ta dan namesto Mladike počival Korotan. Dopoldanski del sta izpolnila oba para iz turnirja A; mladi Vičani so dodali prvi zmagi še eno, to pot proti Zabjeku, in so zdaj krepko prvi, medtem ko je mlada garnitura Mladike zabeležila svojo prvo, čeprav tesno zmago nad Dopolavorom iz tobačne tovarne in se obenem povzpela kar za dve mesti proti vrhu. V turnirju B je za senzacijo poskrbel Mladika (ali Ljubljana, če hočete). Nogometaši s Kodeljevega so se včeraj pokazali prvi v turnirju in vsaj podzavestno pod vtisom nedavne toče golov, ki jih je Ljubljana nasula Korotanu. Dečki so prekosili sami sebe in — zdaj dodajmo še to, da včerajšnja Ljubljana ni bila niti senca one, ki smo jo videli pred tednom dni — za las je manjkalo, pa bi bili dobili morda najlepšo zmago, odkar se pehaajo za žogo. Dosegli so več ko zasluženi remis in si ustvarili najboljši šanse za dokončno zasedbo drugega mesta v svoji skupini. Ostali dve srečanja sta minili bolj ali manj v okviru napovedi; Dopolavoro iz tobačne tovarne je knjižili svoje dve točki pri Zabjeku, Mars pa pri Viču, slednji vsekakor s skoraj dovediščnim izkupičkom. V turnirju B se kar te obračajo tako, da bosta bržkone oba finalist Ljubljana in Mars, za tretje mesto pa ob določila tekma med Mladiko in Dopolavorom iz tobačne tovarne. Če je pametno, da se spuščamo v napovedi... O včerajšnjih tekmah pa še tole:

V turnirju A

je najprej Vič porazil Mladiko z 1 : 0 (0 : 0). Živahna tekma, v kateri so zmagali boljši. V drugi tekmi je Mladika po vztrajnem odporu Dopolavora iz tobačne

V Gobineauem značaju je bilo nedvomno nekoliko tega, kar je tako čislal pri Orientalcih: ljubezni do nepredvidenih dogodkov in do nemira. Rad je imel trenutke, kakor koli je sicer umel odpirati duševne oči v preteklost in v prihodnost. Najbolj pa je obudoval junake, ki žive na gorskih vrhovih, kjer ni več toliko cvetja, zato pa so obzorja jasna in ostro zarisanja in odkoder človek najlažje opazuje večno žarenje življenja. Kakor njegov junak Cesare Borgia, je tudi Gobineau vzklikal usodi, gledajoč v levje žrelo smrti: »Dokler jaz živim, je svet moj«. Zanj je bil najvišji zakon: živeti, rasti, razvijati se v sebi to, kar je v nas najbolj prebajno in največje, da bi lahko s katerega koli mesta stopili v širšo, zračnejšo, višje ležečo sfero. Bil je oznanjevalec nauka, da gre vlada močnim in da je Bog ustvaril po svoji podobi samo velikega, izrednega človeka, ne pa človeka sploh. Šestdeset let po Gobineauovi smrti je stopila Gobineauova filozofija zgodovine v živo središče zgodovinskega dogajanja.

Studija o Vergu. V zbirki »Scrittori italiani con notizie storiche e letterarie« je izšla 120 str. obsegajoča slovnstvena studija V. Filippina »Verga«. Pisec obravnava z raznih vidikov delo odličnega sicilijskega verista in je tako prispeval nov delež k proučevanju pisatelja, čigar delo je v zadnjih letih vzbudilo večje zanimanje, kakor ga je bilo deležno prej. Še.

O Glanu Stuparicu, avtorju triestinskih romanov »Donne nella vita di Stefano Premuda« in »Ritornellorano«, je izšla studija iz peresa Maria Alicata v najnovejšem zvezku rimske revije »Primato«.

rano krožno progo. Prostor, ki ga zavzema jo tiri sedanega glavnega kolodvora, bodo uporabili za moderno avtomobilsko cesto. Izvedba načrta bo zahtevala 10 let dela in z njo v zvezi predvidena tudi regulacija Save.

Nov kino v Zagrebu. Dne 24. t. m. je bil v Zagrebu odprt kino »Dubrovnik«. Za obnovitvena dela, ki so trajala vse poletje, so potrošili 4 milijone kun. Otvoriti sta prisostvovala nemški poslanik Siegfried Kasche in zagrebski župan Ivan Werner. Predvajali so film »Dunajska krita«.

Zasluge za netočne delavke. Da bi bile zaposlene tudi vse neizučene delavke, je Delovni urad v Zagrebu sklenil zaposliti jih v popravilnicah starih oblek. Delavke bodo prejemale po 10 kun na uro, za prehrano in stanovanje pa bo skrbel Delovni urad s sodelovanjem ustaškega ženstva.

Iz Srbije

Obnova voznega parka beograjske ceste železnice. Ravnateljstvo električne ceste železnice v Beogradu je odobrilo 50 milijonov din za popravilo motornih in priklopnih vozov. Dela bodo opravili v delavnicah v Kruševcu in Smederevski Palanki. Manjša popravila bodo opravljali kar doma kjer je stara remiza in delavnica popravljena, nova z 12 tiri pa bo v kratkem dovršena.

Turnir B
Ljubljana — Mladika 1 : 1 (0 : 1). Trideset minut oblega Ljubljana nasprotnika, toda vse kar doseže, je serija kotov in strelav v oblake. Potem pride senzacija! Napad Mladike prodré po levi in Šebenik ne izgubi pripravnosti do konca ter spravi Rožiča na led. 1 : 0 za Ml. Po odmoru se situacija nikakor ne menja; v korist močnejšega na papirju, Mladika tudi napada in zastrelja »sigurni« gol štev. 2. Po neje je spet Ljubljana gospodarica na igrišču, toda kljub temu štejemo samo neizrabljene kote in neizkoriščene nozice. Bolj ko se igra bliža koncu, tem večji je pritisk belo-zelenih, dokler se slednjič — naša ura je tekla že 38 minut in v drugem polčasu — Haclerju ne posreči najti iz gneče pred vrati prazen prostor ob sicer silno čuščem Razborniku. To je bilo izenačenje in kmalu nato — konec.

Ljubljana je igrala raztrgano in brez prave volje, spremljala pa jo je tudi precejšnja smola, medtem ko se je Mladika lotila svoje naloge z brezprimerno požrvalnostjo in je zato tudi prejela zaslužen nagrado. Prav za prav bi zaslužila obe točki, saj je poleg volje do zmage poslala na igrišče tudi nekaj par dobrih igralcev. Sodli je tekmo g. Pušenjak.

Dopolavoro iz tobačne tovarne — Zabjek 3 : 0 (2 : 0). Izralci Dopolavora so kmalu po prvih udarcih pokazali, da menijo imeti pravo besedo na igrišču. Pridno so napadali in se otresali nasprotnika pri posameznih poskusih, da bi jim škodovali, ter tako že po 15 minutah imeli svoj gol v dobro. Takoj nato so še enkrat nešli pot v mrežo Zabjaka, toda sodnik ni bil sporazumen. Pet minut kasneje pa so res še enkrat presenetili nasprotnega vratarja iz precejšnje daljave in izid je bil 2 : 0 zanje. Do odmora se stanje ni več spremenilo, še manj efektivno pa je potekala druga polovica igre. Bilo je mnogo tekanja in prizadevanja, še več pa nekoristnega nabijanja z obeh strani, čeprav je treba priznati, da so največje nevarnosti vsak čas grozile Zabjeku.

Eno izmed njih je spremenil v tretji gol (3:0) srednji napadalec Dopolavora, potem pa sta oba vratarja pridno skrbeli, da je ostalo pri doseženem.

Zmaga Dopolavora je bila zaslužena, priznati pa je treba, da se je tudi Zabjek, ki v teh tekmah prav za prav šele preživljal svoj ognjeni krst v tekmah za točke, držal nad vse pričakovanje. Tudi to igro je sodil g. Pušenjak.

Mars — Vič 9:0 (3:0). Doseženi izid te tekme skoraj ne bi potreboval dolgega komentarja toda resnici na ljubo je treba ugotoviti, da Vičani niti zdaleka niso bili tako šibek nasprotnik, kakor bi kazal izid. Res pa je spet, da je bil Mars včeraj razpoložen kakor redkokdaj, njegov napad pa je predvsem streljal iz vseh pozicij in vseh daljav, in slednjič je utrudil marljivo vratarja Vičanov. Močno oporo so imeli Marsovci tudi v rutiniranem Slamiču v kritski vrsti, ki je sredi malih nasprotnikov z Viča opravil mnogo koristnega dela in zmerom znova pošiljal mnoge uporabne žoge v osredje. Vičanom moramo šteti v dobro, da so kljub hudemu pritisku korajžno vztrajali do konca in tu ali tam poskusili preiti tudi v ofenzivno akcijo pri čemer pa v danih okoliščinah niso mogli uspeti. Že do odmora so morali trikrat pobirati žogo iz mreže, v repriži pa je bilo številnih neuspehov še enkrat toliko, vse pa

Jesensko sovkanje

Popoldne sredi oktobra, Sonce nima več sile, a greje še prijetno. Visok gozd blizu majhne goščave se koplje v zlatorumeni barvi listavcev, pomešani s prijetnim zelenilom iglavcev. Povsod tišina. Čuje se le ščebetanje po borkovju pasočih se sinčih in šuštenje v vrtnicah padajočega odmrlega lista.

Pod srednje velikim drevesom stoji ob gošči precejšnja uta iz smrečja z zadetimi vzhodom, da se z nobene strani ne vidi v uto. Drevo je vejasto, a veje so pretrebljene skoraj do vrha. Kar jih je bilo odveč, so odsekane pri deblu, vendar segajo ostale še na vse strani. Nima jo pa več vejic in listja, a do konca niso očistišene ker bi se jih sicer pice bale. Veje so nasekane. Naseke so slab peden narazen.

Prostor okrog ute je prečiščen, da ni rača pregosta. Kar je srednjega ali mladega dreva in kolja, je pri tleh nasekano, da ostane pripognjeno. Tudi tu se vidijo naseke kakor na vejah prej omenjenega drevesa.

Z očistiščenega prostora so otrebli zavlečeni na stran.

Ura gre na tri. Z nasmejanimi očmi prikorakata po gozdni stezi k uti ptičarja, vzmeta iz nahrbtnika zvito zajčjo kožo in jemlje iz nje med nepretrganim zavijanjem limanice. Zavijati jih je treba, da se jim ne zatrga in ga ne odnese kaka limanica preveč na škodo druge.

Limanice začneta nastavljanje v naseke velikega drevesa od vrha do ute, tako da leže v približno enaki razdalji in tako da primajo priletelega ptiča na obeh straneh telesa.

Ko opravi svoje delo na drevesu, postavi limanice še po nasekanih drevesih in kolih okrog ute.

Nato se skrije v uto in počakata malo. Starejši potegne iz žepa iz dveh klinčkov na ta način narejeno piščalko, da se vrtakne v

zarezo, ki jo ima eden od klinčkov na sredi, drugi z na tanko ostrgano črešnjo kožo ovit klinček.

Piščalka se oglesi in zavpije kakor sova. Počasi se oglašajo v oponašajočo z zaporednim dvakratnim, trikratnim skovikanjem. Kar se sporeti in zadere šoja. Njej odgovori druga in kmalu jih vresči ter hrešči precej po drevu okrog ute. Vmes regečejo srake, ščekaajo kosi, zvončkajo s svojim cju, cju, cju sinice. Tudi kaka vrana se pripodi v polkrogu in se zadira nad uto. Vse se hudeje nad sovo, ki jih izziva s svojim oglašanjem iz ute.

Tu čofne prva šoja zvezana z limancami na uto, za njo, druga, tretja tudi po drevesčih in kolih okrog ute nastavljen limanice opravljajo svoje delo dobro. Da bi je začeli se šoj ne prepodil, skoči ptičar, ki ne piska, iz ute šele, ko jih je primerno številno na tleh, pobere naglo nalovljene šoje, jih pomori in pusti živo le ono, ki najbolj kriči. S plenom in z zadirajočo se šoj se skrrije spet v uto. Šoje so se sicer porazgubile po bližnjem drevu, a vpitje njihove tovariške jih zopet privabi na limanice. Kričati pa ne sme žalostno, ker svari s tem svoj rod, da ne gre blizu. V tem primeru jo je treba umoriti in dražiti ponovno s piščalko.

Srake in vrane niso tako drzne kakor šoje. Najraje letajo okrog ute, regečejo in krakajo ter odganjajo še druge ptice. Rade se pa ujamajo brinovke, drozgi, ščinkavci in druga drobnjaka. Pevkam očisti ptičar perje od lima ter jih izpusti, če jih ne potrebuje za svoje kletke. Sploh ne lovi iz pridobitnih namenov, ampak zaradi uživanja narave in zavoljo lovskega razpoloženja.

Včasih prileti med limanice tudi kak sokol v sovraštvu do sove in telebne zvezan

na tla. Z očmi polnimi živega ognja te gleda, pripravljen, da te vsak hip kavse ali zagrabi s kremplji.

Ko je že veliko limanic na tleh, jih je treba pobrati, po potrebi popraviti in na novo nastaviti. Tudi oskubeno perje se mora spraviti v kraj.

Do mraka je uspeh vedno mogoč. Ko odzvoni zdravomarijo, se nehajo tudi kosi jeziti.

Vzhajajoče fantovsko sonce in migljajoče zvezde pa vzdamo razne sove, da začno

Pokojni Marenkov Fronc iz Trnovega, eden najbolj vnetih ljubljanskih tičarjev, na preži v svoji uti

hukati. Brez šuma huščne nad uto, da bi si ogledala oglašujočo se sestro. V gosti, mehko perje se ji zajedajo limanice, da pade predte. Velike oči ji odsevajo strah in presenečenje.

Sovkanje je uspešnejše v popoldanskih urah, nekako od treh dalje, kakor zjutraj. Izvaja pa se lahko od druge polovice septembra dotlej, dokler je še listje na drevu in ni snega.

Sovkaš lahko na prostoru, kakor sem ga prej opisal, ali v gošči.

Za en lov potrebuješ do 300 limanic. Dober ptičar si jih napravi sam iz vejic kostanjeve ali brez. Vejice morajo biti vitke, nekako podolgovate, dolge. Treba jih je čemukati in malo spartiti.

Lim se skuha iz ploda omele (*Viscum album* L.) ali ohmelja (*Loranthus Europaeus*),

dveh grmičastih zajedav, ki se očem ne moreta skriti med golimi vejami rednika, saj sta zeleni. Pri nas ju imenujejo ljudje ptičji lim enako kakor Nemci Vogelkiab (kleben), Vogelklein.

Zajedavki rastejo na raznih listavcih in iglavcih. To grmičevje je krhko, lahko in obdrži zelo dolgo svojo zeleno barvo, zato je kot božično okrasno zelenje pri Angležih zelo cenjeno. Pri nas ga je največ na Dolenskem, kjer verujejo tudi v njegovo zaščitno moč pred hudobnimi duhovi.

Sad je okrogel in dozor pri omele novembra ali decembra, pri ohmelji septembra. Zelo radi ga jedo drozgi, ki skrbijo za njegovo razpoljevanje. Neprebavljivo seme izmetavajo po vejah deloma iz kljuna, deloma še kaljivo iz svojih prebavil. Zato

pravi latinski rek: *turdus ipse sibi cacat malum* (drozg si sam izmetava zlo).

Iz okroglih jagod omenjenih zajedav, ki so zelo lepljive, so si kuhali lim za lov ptic že stari Rimljani.

Lim se kuha najbolje v lončenih posodah na živi žerjavi. Da se ne pripali, ga je treba pridno mešati. Od lučnin se mora v vodi izčistiti, dokler je še vroč, kor grodo takrat lučnine rade od njega. Le dobro opran lim je dober. Dokler je še gorak, vlijemo vanj pri toplem vremenu navadnega olja, pri mrzlem pa lanenega, da se ne strdi.

Šibice, in sicer kar po 40 do 50 naenkrat, polijemo z limom, ko je docela mehak in se vleče na gosto. V vsako roko iz primemo polovico in jih ovijamo, da se popolnoma polimajo. Shranjujemo jih v usnatih krpah ali v kožah, na primer v zajčjih. Dr. J. L.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

461. Kaj je v zoologiji Davidova harfa?

462. Kateri stranski produkti nastajajo pri izdelovanju svetinoga pima iz promoga?

463. Kaj je entropija?

464. Čas je denar

Posamezne točke na sliki a) je treba zvezati z ravnimi črtami, kakor kaže slika b).

465. Dva soda cvička

Vinogradnik ima še dva polna soda dobrega cvička. Pridelovalnik z večjim praznim sodom. Da bi napolnil ta sod, potrebuje ali ves vinogradnikov prvi sod in še eno petino drugega ali ves drugi sod in še eno tretjino prvega soda. Vsi trije sodi držijo skupaj 1440 litrov. Koliko držijo vsaki sod zase?

466. Rešitev nalog 24. t. m.

466. Kurje jajce tehta okrog 50 g. 467. »Most vzhodov« v Benetkah se imenuje tako, ker so obsojenci na poti preko tega mesta poslednjič videli nebo.

459. Telesa se s segrevanjem vobče raztezajo in se s ohlajevanjem vobče krčijo. Steklo je slab prevodnik toplote. Če držimo stekleno cevko v plamen, postane steklo vroče samo na tistem mestu, ki leži neposredno v plamenu. Drugi del stekla ostane hladni in zato raztezanje ni enakomerno na vse strani; nastanejo napetosti, ki raznesejo steklo. Če hočemo cevko enakomerno segreti, jo moramo vrteti, da plamen vse dele stekla počasi in enakomerno segreva. Enako je s posodo iz navadnega stekla, če vlijemo vanjo vročo tekočino ali jo postavimo na vročo ploščo.

459. Kako je lenuh živel?

Lenuh je postal star 50 let. Od začetka 19. leta do smrti je preteklo 32 let. Od teh je preupal $\frac{3}{8}$ t. j. 12 let, jedel in pil je $\frac{1}{16}$ t. j. 2 let, s sprehoji je pregal $\frac{1}{4}$ t. j. 8 let, z igrami potratil je $\frac{3}{16}$ t. j. 6 let, v naslanjaju je predehal $\frac{1}{16}$ t. j. 2 let in se je pravemu delu posvetil 2 let, sku-32 let.

460. Rešitev križanke

Vodoravno: 1. Ljubljana, 8. kojo, 9. ko, 11. Sud, 12. um, 13. aga, 15. ara, 16. Nil, 17. sin, 18. dis, 20. ris, 22. il, 23. pol, 25. ki, 26. Milan, 28. Apolonija. Navpično: 1. loka, 2. uk, 3. bos, 4. ljub, 5. jod, 6. at(mosfera), 7. Alma, 10. ognil, 12. urnik, 14. ais, 15. air, 18. diva, 19. polo, 21. sila, 23. pil, 24. lan, 26. Mo(libden), 27. ni.

Inserirajte v »Jutru«

enga, tako da so dva pa dva uštrici, za usnik perjem ena majhna bela rožica, eno ima tri vogle podougastu erdečo seme; prešči rad ta trava jedo.

Obe vrsti trpotcev sta priporočeni, v obliki prekuhanih vode kot uspešno zdravilo za »uroč kašel«, za use bolečine na plućah, iz katerih jetka potler pride in za usni »mufere«.

Pri nas je precej malo znana rutica ali kakor jo »Arca« nazivlje »vinska rutica« (»bajrutica«: *Tuta graveolens* L.). Ob naši morski obali je pogosta rutica skoraj povsem slična vrtni Ruta devaricata Ten. Rutica je baje »hladne nature v 1. gradu«. »Ta trava jesti »hladne nature, izjame use nečiste žele proč od človeka«. Staršem svetuje: »če se bojiš, de b'iti otroc v kozal: oslepiš, tok jem od rutice in od plauga regnata korenine na urat obež, si te skerbi frej«. Ljudje s preobčutljivimi nosi: naj žvečijo suvo rutico, da preženejo iz ust nevesni smrad po zaužitem česnu. Česen sara ni tako imenitno pomlajevalno sredstvo dandanes. »Arca« priporoča česnej posebnost za odpravo glist. Črna redkev (*Raphanus sativus* L.) naj se na drobno zreže in nato »den tuga belga cukra noč«; pust štirindvajset ur stat, tu bo »otroc ena voda von; ta den v en glaz: tu je ena skrita kumšt za ta star kašel in jetka naplunč pregat; zjutrej na teše ena žlica popli«. Podobna je uporaba hrena (*Armoracia rusticana* G. M. Sch.).

Nasveti o uporabi pelina (*Artemisia absinthium* L.), popelnov (Malva alcea L. in M. silvestris L.), ajbeša (*Althea officinalis* L.) in helmija (*Humulus lupulus* L.) niso posebno zanimivi. Veliki koren (*Inula helenium* L., slovensko tudi oman), ki ga — po knjigi — imajo pogostokrat na vrtovih zasajenega, »uzame

MODA IN DOM

Krznene drobnarije

Verjemite ali ne — toda neka posebna tehnika, kako se nam je dobro obleči, obstoja v resnici. Prvo pravilo tega načina je videz, kakor da se nismo posebn

potrudile za svojo eleganco. Ali z drugimi besedami: zgledati moramo tako, kakor da se moramo zahvaliti zgolj slušaju, če je naša zunajost kar se da prikupna. Kajti v pravi eleganci ne sme biti nič krčevitega. Toda ta samoumevna eleganca mora nastati le iz mirnega preudarka. Četudi nosimo svoje obleke, plašč in klobuke tako brezbržno kakor cigan-ka svojega otroka, mora biti vendarle vse to natančno izraženo in premišljeno. Bolj kakor kdaj poprej moramo paziti na to, da ustvarimo z izbero oblek in barv neko enotnost, kajti v sedanjih okolišnih ne moremo tako hitro popraviti morebitnih zmot kakor nekoč. Drobnarije, ki dajejo tej osnovni podlagi svežost in sijaj, ki sta ji potrebna, so torej dandanes bolj važne kakor kdajkoli. Večinoma se pojavijo te drobnarije tu in tam kakor po nekem zabavnem naključju in si na skoro tajinstven način pridobe splošno priljubljenost. In tedaj se vse vprašamo: Kako da se je prej nismo domislile tega preprostega načina, kako polepšati star plašč ali ponošeno obleko? Nešteto je drobnarij, ki jih letos prinaša moda, nešteto si jih bomo same izmislile, kot pobuda pa naj nam služi prikupna krznena garnitura, ki si jo pripravljajo elegantne Parižanke za prvi nastop zimskega mraza. Tu gre za krznen dokolenke, krznen rokavice in za rob iz enakega krzna na širokokrajnem jesens-kozem klobuku. V ta namen se lahko poslužimo kakih ostankov krzna, ki jih imamo doma, garnituro pa lahko izdelamo tudi iz cenejšega krzna — iz jančka ali kunč-jih kožic, ki jih ni težko dobiti.

Nove poslastice iz jabolč

Jabolčni riž (serviramo ga otrokom namesto mlečnega riža, količina zadostuje za 4 osebe). $\frac{1}{2}$ kg drobno razrezanih jabolč kuhamo skupno s škodolico poparjenega riža in z dovolj vode do mehkega. Nato vse skupaj prelačimo skozi sito in začimimo s sladkorjem, cimetom in z nekoliko nastrganimi limonovih olupkov ter še enkrat prekuhamo. Preden serviramo, vmešamo v to riževno kašo še rumenjak, ki smo ga dobro razteple v žlici mleka.

Finji jabolčni cmoki. $\frac{1}{2}$ kg jabolč razrežemo v drobne kocke in jim primešamo 1 jajce, za oreh veliko kopicico masla ali surovega masla in toliko moka, da drži testo skupaj. Z žlico zajemamo iz zmesi cmoke in jih zakuhamo v lahno soljeni vodi. Serviramo s sladkorjem in s cimetom, lahko pa jih še poprej posujemo s prepraženimi drobtinami.

Jabolčna pečenka. 30 dkg starega kruha namočimo v vino ali vodo in ga nato zgetemo v gladko gneto. $\frac{1}{2}$ kg jabolč drobno nastrgamo in jim dodamo sladkorja po okusu, pest opranih rozin in nekoliko zmletih orehov. V nizki kozici razgrejemo nekoliko olja ali masla ali masti, na to položimo lego namočenega kruha, potlej pa jabolčno zmes in končno še ves preostali kruh. V škodilici prežvrkljamo 3 decilitre vode z mlečnim prahom, z 1 rumenjkom in jedlimo žlico moka ter polijemo s tem jed, katero večkrat prebodemo z vilicami, da prodre vanjo tekočina. Na rahlem ognju pečemo jabolčno pečenko približno 25 minut, da postane lepo zlatorjava, nato pa jo zvrnemo v drugo namazano kozico, da se prepeče še na drugi strani.

Priljubljene bluze

Ali je še katero oblečilo tako priljubljeno in tako vsestransko uporabno, kakor so bluze. Okusno izdelano bluzo lahko nosimo v vseh letnih časih, lahko je splošno uporabna, lahko pa si tudi izrazito dopoldanskimi, popoldanskimi in večernimi bluzami izpopolnimo še tako skromno garderobo. Na skici vam prinašamo trije modernih bluz iz različnih tvoriv. Prva, o kateri lahko trdimo, da je izrazito dopoldanska odnosno športna, je izdelana iz tople flanele in ima spredaj koničasto prikrojene prsne žepke, globoko položene gube in je zapeta z gumbi iz biserne matice. Na drugi občudujemo mehko voljnost žameta, ki ga je moda uklenila v stroge črte. Tu stisnemo tri gube na životu v dvojno prešitimi šivi, ki jih ponovimo na

oplecku in okoli vratnega izreza. Lepa popoldanska bluz, ki jo vidite v sredini naše skice, je izdelana iz muslina, lahkega kakor obleček. Sprednji del života je drobn nabran, ti nežni nabirki pa družijo tri zobčasto zarezane šive.

Kralj alkohol

Kralj alkohol je navzlic vsemu, kar govorimo o njem, pravičen vladar. Prvi iz navede in začetniki so pred njegovimi očmi enaki, vsaj količina alkohola, ki učinkuje smrtno, je za oboje enaka. Kdor se misli za dalj časa brez presledka vdati pitju, naj se zaveda, da neke določene količine na dan ne sme prekoračiti, kajti v drugem primeru bi se njegova kri tako »obogatila« z alkoholom, da bi pomenilo to njegovo smrt. Ta smrtno učinkujoča količina, ki je za pivec in abstinence enaka, znaša za odraslo osebo na dan približno 170 g, kar ustreza nekoliko pol litra žganja. Pri otrocih in prvem letu življenja pa učinkuje v istih okoliščinah že 11 do 14 g alkohola smrtno.

Podedovana kratkovidnost

Znanosti o podedovanju je uspelo odkriti, da je kratkovidnost dedna. Nekdanje naziranje, da si človek kratkovidnost priobli samo z napornim delom vida, s slabo svetlobo itd., je napačno. Podedovana kratkovidnost pa se seveda ne očituje v vsakem primeru, to je; ni potrebno, da bi bil vsak otrok kratkovidnih staršev sam kratkoviden. V tem primeru nosi kal kratkovidnosti skrito v sebi in se bo pod nekimi okoliščinami spet pojavila na njegovih potomcih. To nam pojasnjuje tudi dejstvo, da imajo starši z normalnimi očmi pogosto kratkovidne otroke.

Kaj bi bilo treba še izumiti: Zvočnik za gluhomene!

Dr. Edvard Pajnič:

Zdravljenje in mazaštvo med Slovenci v preteklih stoletjih

Melisa, mete je več vrst, in polaji vprav čudežno vplivajo. Od polaja (*Metha pulegium* L.) je rečeno poleg drugega: »Kdur štima (glas) zgubi, neč polaj na vin nagovorcu«. Polajeva »žgana voda« pa »zmečie use šleme (sluz) u persih in jeh stri vo splavat; stri dobno žolodcu, ustavi čezdajanje, potolaž gliste.«

Pri majeronu (*Majorana hortensis* Much.) loči spis med jarim in jimskim, kar se utegne nanašati na način gojenja. Iz mnogobrojnih receptov, tikajočih se majerona, dobre misli (*Thymus vulgaris* L.), žaubelna (*kadulje*: *Salvia officinalis* L.) in končno rožmarina povem le nekatero. Majeron kuhat na belmu vinu, stri dobno za use notranje bolezni: vodenica, ta suha jetka; nekiri ni brez nuca, pousoj de dobre. »Dobra misu in fige vkop kuhej, voda v grlu vli, tu gostu na urat obež, je dobro za longina ali bula noter v gerlu.«

Preseneča, da je uporaba kadulje dokaj pčila: »žaubelna voda kuhana, 2 njo glavna zmljav, prežene te male grinte, potem lasje rad raseje in so černe. O rožmarina je sklepno pripomneno, da »karkoli se od rožmarina naredi arcnije, je use ena zlahtna arcnije za božast; rožmarinovo vole je še bulš, kar rožmarin in voda ne zamorta, to bu že volu sturic.«

Od »verha, (*Asarum europaeum* L.) so le korenine, ne pirje za arcnije; uzem dva lita verha, den ga ven firkel mošta ali vina, usak juter in večer en glaš popi, prežene vodenica, mišerbošt in na tretji

dan merzelca«. Prav kratek a dober je popis te rastline: verh ima okroglu pirje kot kozje repca, samu de ni spodaj erdeče, je žlahtnu, spodaj sivuc. Zdi se pa piscu sam sebi zaužit premočen »keb samga kuhau in plu, da čez«.

Važna zdravilna rastlina so šentjanžovce (*Hypericum perforatum* L.), ki so »vroče, suhe nature v 2. gradu«. Iz njih se napravlja po posebnem načinu, ki ga »Arca« na široko opisuje, glasovito »šentjanžov vole«, o katerem je zatrevano: »S tem volem boš usaka rana sceluc.«

Prav posebno povzdiguje rastline, ki rastejo malodane ob vsakem plotu in potu ter veljajo vobče kot plevel. To so rigelčki (*Bellis perennis* L.), »ta šerok in ta špičast terpetoce« (*Plantago media* L. in *Plantago lanceolata* L.). gabez (*Symphytum officinale* L.), metlika (*Artemisia vulgaris* L.) in konderman (*Glechoma hederacea* L.). Dr. Tuma nazivlje to rastlino »kopitnik«. Čul sem pred leti iz ust starejših žene ime soldaški peteršilj, ki je v rabi tudi v zagrebški okolici (Barle Janko). Dalje so navedeni: slak (*Convulvus arvensis* L.), petaprstenk (petoprstnik: *Potentilla reptans* L.), krvavček »krevumlek« (*Cheilidonium majus* L.) in marava (*Polygonum aviculare* L.). Od teh rastlin je opisana dokaj mično le slednja, od ostalih smatra »Arca«, da jih itak vsak pozna. O maravi pravi: »rase per potih, koder ljudje hodje, rase ke po tleh, ima tenke štiblje kot net, zel vosku podougastu pirje na usak plat

Narodno gledališče

DRAMA

Torek, 27. oktobra: ob 16. uri: Oče naš... Red Torek
Sreda, 28. oktobra: ob 16.30: Šestero oseb... Red B
Četrtek, 29. oktobra: ob 16.30: Deseti brat... Red Četrtek
Petek, 30. oktobra: ob 16. uri: Hamlet... Premierski abonma

Jurčič - Golia: »Deseti brat«. Dramatizacija Jurčičevega romana, ki jo je napravil P. Golia, obsega 16 slik, ki jih veže bralka s čitanjem proze. Vse pozornosti je vredna svojevrsna inscenacija, ki poudarja ilustracijo romana. »Deseti brat« je eno izmed naših najbolj popularnih ljudskih del iz romantične dobe. Igra jo zrežiral prof. Šest, naslovno vlogo igra Milan Skrbinšek. »Hamlet« v letošnji sezoni. Izmed vseh Shakespearejevih del je »Hamlet« doživel na našem odru največje število repriz. Njegova zadnja uprizoritev je naša renavancija odziv, zato je ta uspešna predstava po-

novno uvrščena v redni abonmentski spored. Prva letošnja predstava za red Premierski bo v petek ob 16. uri. Naslovno vlogo bo igral Jan, Ofelijo — V. Juvanova, kralja Klavdija — Levar, kraljico — Mira Danilova. Režija je dr. Krefta. Inszenacija: ing. E. Franz.

OPERA

Torek, 27. oktobra: ob 16. uri: Gasparone. Red A
Sreda, 28. oktobra: ob 16. uri: Traviata. Red Sreda
Četrtek, 29. oktobra: ob 16. uri: Don Pasquale. Premierski abonma
K. Millöcker: »Gasparone«. Opereta v treh dejanjih. Libreto po Zelli in Genoeju predelal K. Rogati, prevlel Nika Stritof. Osebe: guverner — Humer, grafica Carlotta — Ivančičeva, župan Nasone — Župan njegov sin Sindulfo — Rus, Erminio — Sladoljev, krčmar Benozzo — M. Sanci, spletčnica Sora — Barbičeva, Massacio, tihotapec — B. Sanci, Luigi — Planecki, Tonio — Marrenk, častnik — Jelenc, sluga — Simončič. Dirigent: R. Simoniti, režiser in koreograf: ing. P. Golovin. Solo plešejo: Bravničarjeva, Japljeva, Kurbos in Pogacar.

Komična opera, Donizettijev »Don Pasquale«, je uvrščen v letošnji abonmentski spored. Prva predstava bo v četrtek za red Premierski. Naslovno vlogo bo pel zopet Julij Betetto nova bo Ivančičeva v partiji Norina in Lipušček v partiji Ernesta. Malatesto bo pel Janko. Dirigent: A. Nefat, režija in scena: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

Drobne zanimivosti

Nad Madridom se je utrgal oblak in sledil je strahovit naliv, ki je velik del madridskega mestnega prometa popolnoma zavril. 158 tramvajskih voz je počivalo, ker je voda vdrla vanje in povzročila kratak stik. Glavna proga madridske podzemne

seleznice tudi še vedno počiva, ker je voda zalila osrednjo postajo pri palači španske banke. Tudi oskrba z elektriko je v nekaterih četrtih popolnoma prekinjena. Cirkus Busch v Berlinu. Po petletnem preseljenju je prišel cirkus Busch spet v nemško prestolnico. Kratko pred vojno se je cirkus vrnil iz Bukarešte in je potem gostoval po raznih deželah, ki so jih zasledile nemške čete. V Generalnem guvernementu je obiskal 22 mest. Leta 1940-41 je imel rekordno število predstav in je prepotoval 11.000 km. Ob izbruhu vojne na zapadu so v Belgiji bile uničene nekaterne dragocene cirkuske živali, ki so jih pa v teku let nadomestili z drugimi, tako da ima cirkus Busch zdaj enega najbogatijših zverinjakov.

Uspeh 60-letnega kolesarja. Agencija Central-Europa poroča o 60-letnem Švicarju Marcelu Lequatreu, ki je bil na glasu kot velik ljubitelj kolesarskega športa. V mlajših letih je bil med najboljšimi vozači francoske Švice ter si je redno priboril prvo nagrado za vožnjo na progi 365 km. Nedavno je stari kolesar spet prevozil to progo ter je dosegel, da je potreboval za to progo 12 ur in 43 minut, dočim je pred 40 leti na vrhuncu svojih sil potreboval za to progo 12 ur in 39 minut. Mož je tedaj zboljšal svoj davni rekord skoraj za celo uro. Sportni krogi pripisujejo ta novi uspeh okoliščinam, da so današnje ceste neprimerno boljše od onih pred 40 leti in da so tudi kolesa toliko izpopolnjena, da se temu rekordu prav za prav ni čuditi.

SGARAVATTI SEMENTI S. A. PADOVA
Sementi di Ortaggi — Foraggi. ecc.
Sementa za zelenjavo — krmlila itd.
Chiedere offerte — Zahtevajte ponudbe

Mali oglasi

Milajša kuharica, samostojna, za gospodinjstvo ene osebe s 15. nov. sprejemem. Arh. Co. staperiana, Igriska 2.III. 14610-1

Hišno pomočnico, zanesljivo, isče samostojna gospa. Naslov v vseh posl. Jutra. 14354-1

Jesenov les, okrogel, napredaj. Letom voz za snoprežnega konja na prevzemanje. — Požre se. Vrtna 3. 14904-6

Postrežnico, pri Sv. Krištofu, isčem. Naslov v vseh posl. Jutra. 14624-2

Prodajni, ugodno prodam ali dam na procen. Naslov v vseh posl. Jutra. 14617-6

Biljard, ugodno prodam ali dam na procen. Naslov v vseh posl. Jutra. 14617-6

Otroško stajico, leseno, z dnom, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 14612-7

Škarje za pločevino, ki režejo do 7mm, prodam ali zamenjam za posodna nakovila. Zelošča cesta 69, Trgovina Marver. 14609-6

Črno zimsko suknjo, skoro novo, srednje velikosti, prvotni material, prodam. Zadržna ul. 1. 14625-6

Kupim, srebrno liscico, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 14577-7

Boja, srebrno liscico, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v vseh posl. Jutra. 14577-7

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Otroške vozičke, vseh vrst, nove in rabljene, ugodno kupite, prodajte ali zamenjate pri trdki »Promete« (nasproti Križanske cerkve). 14627-7

Pohištvo, Upravo za sobo, samsko, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v vseh posl. Jutra. 14611-12

Krzen »perzianer«, in 4 m imprinirane ručnice, vseh vrst, ugodno prodam. Vprašati vsakodnevno od 1.—3. popoldne. Cesta Šoške Divizije 23. prikl. 14609-12

800 kg krmilne pese, lepe, rumene in 30 kg rdeče jedline, prodam. Škodlar Frančiška. V. Trška 88. 14619-12

Širite »JUTRO« Kapital, Nakup gob suhih, financiram. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Družabnik«. 14613-16

Soba, Lepo sobo, solinčno, po možnosti centralna kurjava, isče solinčna oseba v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa«. 14623-23a

Prazno sobo, po možnosti s kuhinjo, isče poroben drž. uslužbenec, najraje v bližini tramvajске proge. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod Drž. uslužbenec. 14623-23a

Soba, premijsna, s dvema posteljnima in samopno kopalnico, isče za visokega namiznika. Ponudbe pod »Lepa soba 77« na ogl. odd. Jutra. 14577-23a

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

Drž. uslužbenec, železničar, srednjih let, posestnik, želi poročiti gospodično od 20 do 25 let, najraje šiviljo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dvojce« je lep šer. 14610-20

O čudežu Osram žarnice

Del prodigio della Lampada Osram
Come una buona stufa risparmia carbone, utilizzando economicamente, così la lampada OSRAM-D risparmia corrente perché questa viene vantaggiosamente trasformata in luce. Le lampade OSRAM-D hanno il filamento a doppia spirale. Questo significa: Minor consumo di corrente - alta efficienza luminosa. LAMPADA OSRAM-D molta luce e poco consumo

Kakor dobra peč prihrani premog, če ga uporabljamo ekonomično, tako prihrani žarnica OSRAM-D tok, ker ga le-ta spreminja z uspehom v svetlobo.

OSRAM-D žarnice imajo dvojno vijčnico.

To pa pomeni: Manjša poraba toka in velik svetlobni učinek.

OSRAM-D ŽARNICA mnogo svetlobe in majhna poraba

G 7

Meblirano sobo, v centru, oddam gospodu. Naslov v vseh posl. Jutra. 14615-23

Dve pisarniški sobi, visoko pritličje in veliko podstrešje za skladišče v prvem nadstropju. Kolidorska ulica, ugodno oddam. Naslov v vseh posl. Jutra. 14616-23

Opremljeno sobo, lepo, v centru, oddam solinčni gospodični. Novi trg 1-II, desno, zadnja vrata. 14622-23

Bele race, kure in morske prašičke prodam. Riharjeva 2-II, za Obrtno šolo ob Graščici. 14620-27

Moški telovnik, sem naša v bližini Zvezde, dobi se v Florjanski ul. 8-I. 14621-28

Palico, s srebrnim ročajem sem pustila v nedeljo v cerkvi pri Križankah. Najdite naj jo odda proti nagradi. Askerčeva ul. 15. 14618-28

Krmilna pesa, napredaj pri Gospodarski zvezi. 14318-33

INSERIRAJ

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Umrla nam je naša ljubljena soproga, dobra mamica, stara mamica, sestra, teta in tašča, gospa

MARIJA KAVČIČ roj. Marjek

po kratki mučni boleznivi v 71. letu starosti, previdena s tolažih sv. vere.

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 27. oktobra 1942 ob ½ 3. uri popoldne z 2al — kapele sv. Krištofa — k Sv. Križu.

Ljubljana, Beograd, Pančevo, dne 25. oktobra 1942.

Globoko žalujemo:

FRANC KAVČIČ, soprog; FANI, hčerka, VLADIMIR, sin; BETI, sinaha; HILDA, JOZE, LIJA, ALMA, vnuki in vnukinje — ter ostalo sorodstvo

USLUZBENCI ZAVODA ZA NOVOTVORBE V LJUBLJANI

sporočajo prežalostno vest, da jih je nenadno zapustil nenadomestljivi predstojnik, gospod

docent dr. Josip Cholewa

ravnatelj zavoda za novotvorbe

Ohranili ga bomo v trajnem hvaležnem spominu.

LJUBLJANA, dne 26. oktobra 1942.